

RAPORT GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM S.A.

ZA III KWARTAŁ ROKU 2017

WYBRANE SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE

	w tys. PLN		w tys. EUR	
	III kwartały / od 1.01.2017 do 30.09.2017	III kwartały / od 1.01.2016 do 30.09.2016*	III kwartały / od 1.01.2017 do 30.09.2017	III kwartały / od 1.01.2016 do 30.09.2016*
Przychody z tytułu odsetek	1 783 024	1 702 569	418 885	389 711
Przychody z tytułu prowizji	593 326	509 562	139 390	116 637
Przychody operacyjne	1 964 003	2 007 583	461 402	459 527
Wynik działalności operacyjnej	824 821	900 790	193 775	206 187
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	684 765	772 848	160 871	176 902
Wynik finansowy po opodatkowaniu	501 580	569 761	117 836	130 416
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	652 849	408 729	153 373	93 556
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 079 411	1 609 572	253 585	368 424
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(1 912 401)	(5 029 994)	(449 279)	(1 151 345)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	84 162	86 697	19 772	19 845
Przepływy pieniężne netto, razem	(748 828)	(3 333 725)	(175 922)	(763 076)
Aktywa razem	70 467 876	68 792 787	16 353 270	15 549 907
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	2 173 068	1 270 745	504 297	287 239
Zobowiązania wobec klientów	56 678 526	55 875 609	13 153 217	12 630 111
Kapitał własny	7 594 054	6 941 205	1 762 329	1 568 988
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117	281 524	274 213
Liczba akcji	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	6,26	5,72	1,45	1,29
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	6,26	5,72	1,45	1,29
Współczynnik wypłacalności	20,51%	17,40%	20,51%	17,40%
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	0,41	0,47	0,10	0,11
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	0,41	0,47	0,10	0,11
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł / EUR)	-	-	-	-

* - Porównywalne dane bilansowe zaprezentowano, zgodnie z wymogami MSSF, wg stanu na dzień 31.12.2016. Pozostałe dane porównywalne prezentowane są za okres od 1.01.2016 do 30.09.2016.

Kursy przyjęte do przeliczenia danych finansowych na EURO

Dla wyliczenia wielkości w EURO zastosowano następujące kursy:

- dla pozycji bilansowych 4,3091 PLN/EUR kurs z dnia 30 września 2017 roku (dla danych porównywalnych na dzień 31 grudnia 2016 r.: 4,4240 PLN/EUR),
- dla pozycji rachunku zysków i strat za okres 1 stycznia - 30 września 2017 roku - 4,2566 PLN/EUR, kurs wyliczony jako średnia z kursów na koniec miesiący objętych sprawozdaniem (dla danych porównywalnych za okres 1 stycznia - 30 września 2016 roku - 4,3688 PLN/EUR).

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM W OKRESIE 3 KWARTAŁÓW 2017 ROKU

Skonsolidowany zysk netto Grupy Banku Millennium ("Grupa") za I - III kw. 2017 roku wyniósł to 501.6 mln PLN. Zysk za 9 miesięcy był niższy, w ujęciu nominalnym, o 12% r/r od poziomu osiągniętego w analogicznym okresie roku 2016, gdy to pojawił się jednorazowy, istotny zysk w wysokości 283 mln PLN z transakcji VISA Europe. Po korekcie o tą i inne pozycje jednorazowe, porównywalny zysk netto za 9 miesięcy wzrósł o 31.8% w ujęciu rocznym. Dochód na działalności podstawowej był głównym czynnikiem napędzającym wzrost, który zrekompensował zawiązką lekki wzrost kosztów i poziomu rezerw.

Zysk netto za III kw. 2017 roku wyniósł 187.5 mln PLN i był wyższy o 8% niż zysk osiągnięty w poprzednim kwartale i o 35% wyższy niż zysk za III kw. 2016. Wynik na działalności operacyjnej był wyższy o 4% kw./kw., koszty pozostały na niezmiennym poziomie, a rezerwy zanotowały wzrost o 11%.

Najważniejsze informacje finansowe i biznesowe za okres I - III kw. 2017:

Kontynuacja stopniowej poprawy zyskowności i efektywności kosztowej

- Wysoki kwartalny wynik netto 187,5 mln zł (+8% vs. II kw.17 i +35% vs. III kw.16)
- Zysk netto za 1-3 kw. osiągnął 502 mln zł, co po skorygowaniu o pozycje jednorazowe daje wzrost o 32% r/r
- Poprawa wskaźnika ROE do 9,3% oraz wsk. koszty/dochody do 45,6%

Przychody podstawowe głównym czynnikiem poprawy

- Przychody podstawowe wzrosły o 13,2% r/r
- Wynik podstawowy wzrósł o 12,1% r/r
- Wynik z prowizji znacząco wzrósł o 16,5% r/r

Niski koszt ryzyka i wysoka płynność

- Wsk. kredytów z utratą wartości na stabilnym poziomie 4,6%
- Koszt ryzyka na poziomie 54 p.b. narastająco od początku roku (w skali roku)
- Relacja Kredyty/ Depozyty nieznacznie wzrosły do 83% po 5 kwartałach spadku

Wysokie współczynniki kapitałowe

- Łączny wskaźnik kapitałowy i wskaźnik CET1 Grupy na poziomie 20,5% (bez zysku roku bieżącego), co w komfortowym stopniu przekracza minimalne progi kapitałowe ¹

Bankowość detaliczna

- Cel strategiczny dot. wzrostu (netto) o 300 tys. klientów aktywnych w 3 lata spełniony
- Fundusze klientów detalicznych wzrosły o 7.8% rocznie pomimo spadku dynamiki depozytów (4.9% r/r)
- 19% rocznego wzrostu środków na rachunkach bieżących i oszczędnościowych
- Wartość produktów inwestycyjnych wzrosła o 24% r/r
- Sprzedaż kredytów hipotecznych w złotych na poziomie 725 mln zł, a kredytów gotówkowych na poziomie 599 mln zł w 3-im kwartale

Bankowość korporacyjna

- Przyspieszenie wzrostu wszystkich głównych segmentów kredytowych do ponad 10% rocznie
- Rekordowa sprzedaż faktoringu na poziomie 4,3 mld zł w 3-im kwartale
- Szybki wzrost środków na rachunkach bieżących o 12% r/r

¹ Obecne minimalne poziomy wskaźników kapitałowych wynoszą 16.6% (Łączny wsk. kapitałowy) i 12.8% (T1), mogą wystąpić ich zmiany w 4 kw. 2017r. w następstwie wniosków z przeglądu BION i pełnej zgodności polskich wymogów nadzorczych z rozporządzeniem unijnym ws. CRR (wymogów kapitałowych).

Jakość i innowacje

- Bank Millennium otrzymał po raz kolejny najwyższą notę w rankingu „Przyjazny Bank Newsweek-a 2017”
- Nagroda „Breakthrough Collaboration in Financial Services” od BAI Global Innovation za rozwiązania w zakresie dostępu do e-administracji

W 16-tej edycji rankingu „Przyjazny Bank Newsweeka 2017” Bank Millennium znalazł się na podium w trzech, z czterech kategorii. Bank zajął 1. miejsce w najważniejszej kategorii „Bank dla Kowalskiego”, 1. miejsce w kategorii „Bankowość mobilna” oraz 2. w kategorii „Bankowość internetowa”. Bank od 7 lat jest na podium konkursu.

Bank Millennium zwyciężył w kategorii „Breakthrough Collaboration in Financial Services” (przełomowa współpraca w zakresie usług finansowych) prestiżowego konkursu BAI Global Innovation Awards. Jury konkursu doceniło innowacyjne rozwiązania, przygotowywane we współpracy z administracją rządową, dzięki którym klienci otrzymali dostęp do szerokiej gamy usług publicznych za pośrednictwem serwisu bankowości internetowej. Za pośrednictwem Banku Millennium otwarto prawie 50 tysięcy unikalnych Profili Zaufanych.

Sytuacja makroekonomiczna i czynniki mogące mieć wpływ na wyniki kolejnych kwartałów

W 2 kw. 2017 utrzymała się dobra koniunktura w polskiej gospodarce. Produkt Krajowy Brutto wzrósł pomiędzy kwietniem i czerwcem o 3,9% r/r w ujęciu realny po wzroście o 4,0% w 1 kw. 2017r. Głównym motorem wzrostu była konsumpcja prywatna, wspierana przez rosnące dochody gospodarstw domowych, także w wyniku wypłaty świadczeń socjalnych, korzystne warunki na rynku pracy i optymistyczne nastroje gospodarstw domowych. Po gwałtownym zatamaniu inwestycji w środki trwałe w 2016 roku, dynamika inwestycji powróciła do wartości dodatnich i wyniosła 0,8% r/r w 2 kw. Poprawie aktywności inwestycyjnej sprzyjało większe wykorzystanie środków unijnych, co przełożyło się na wzrost inwestycji infrastrukturalnych. Bank ocenia, że dane makroekonomiczne nie wykazują oznak narastania nierównowag makroekonomicznych.

Dane o produkcji przemysłowej, budowlano-montażowej oraz sprzedaży detalicznej potwierdziły, iż wzrost gospodarczy w 3 kw. przyspieszył i według szacunków Banku mógł wynieść 4,7% r/r. Konsumpcja prywatna pozostała głównym motorem gospodarki, czemu towarzyszył wzrost inwestycji oraz wyższa eksportu.

Sytuacja na rynku pracy w 3 kw. pozostała dobra. Stopa bezrobocia rejestrowanego spadła we wrześniu do rekordowo niskiego poziomu i wyniosła 6,8%. Stopa bezrobocia oparta o ankietowe badanie rynku pracy (BAEL) również osiągnęła nowe minimum na poziomie 5,0% w drugim kwartale 2017 r. Spadająca liczba bezrobotnych, przy utrzymującym się popycie na pracę, rodzi problemy ze znalezieniem odpowiednich pracowników. Może się to przełożyć na wzrost presji płacowej. Wzrost płac przyspiesza, choć pozostaje umiarkowany i we wrześniu przeciętne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw wzrosło nominalnie o 6,0% r/r.

Inflacja nieznacznie przyspieszyła w trakcie drugiego kwartału i we wrześniu wskaźnik CPI wyniósł 2,2% r/r wobec 1,5% r/r w czerwcu. Wyższa inflacja była efektem rosnących cen surowców energetycznych oraz żywności. Niemniej jednak inflacja bazowa, eliminująca wpływ wahań cen żywności i energii, także przyspieszyła i wyniosła we wrześniu 1,1% r/r, choć wciąż znajduje się wyraźnie poniżej celu banku centralnego. Z tego też powodu RPP utrzymała luźne nastawienie w polityce pieniężnej, pomimo przyspieszenia wzrostu gospodarczego. Stopa referencyjna jest rekordowo niska i obecnie wynosi 1,50%. W ocenie Banku oficjalne stopy NBP pozostaną na obecnych poziomach w najbliższej przyszłości.

Wskaźniki wyprzedzające sugerują utrzymanie dobrej koniunktury w gospodarce. Wskaźnik PMI w przetwórstwie przemysłowym na poziomie 53,7 pkt. we wrześniu oznacza poprawę kondycji polskiego sektora przemysłowego. Nastroje konsumenckie są obecnie najlepsze w historii. Bank ocenia, że w 2017 r. wzrost gospodarczy może wynieść 4,3%. Struktura wzrostu może się poprawić, gdyż spodziewana jest odbudowa inwestycji publicznych. Konsumpcja pozostanie głównym motorem wzrostu.

W 3 kw. 2017 roku wzrost depozytów gospodarstw domowych w sektorze bankowym wyhamował i wyniósł we wrześniu 4,9% wobec wzrostu o 4,4% r/r w czerwcu i 8,9% r/r w grudniu roku ubiegłego. Dynamika depozytów gospodarstw domowych wyhamowała do 5,2% r/r we wrześniu z 5,6% w czerwcu, co może być efektem rosnącej konsumpcji oraz ujemnych realnych stóp procentowych. Wzrost depozytów korporacji przyspieszył do 4,3% r/r z 2,2% r/r w czerwcu, co może odzwierciedlać dobrą sytuację finansową sektora korporacji.

Kredyt ogółem był we wrześniu o 5,0% wyższy niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Kredyt dla gospodarstw domowych nieznacznie przyspieszył do 3,3% r/r we wrześniu z 3,0% r/r w czerwcu. Silniejsze przyspieszenie zanotowano w kredytach korporacyjnych, które wzrosły 7,7% r/r we wrześniu wobec 6,7% r/r w czerwcu, co może oznaczać odbudowę popytu przedsiębiorstw na finansowanie zewnętrzne.

W nadchodzących kwartałach działalność sektora bankowego, w tym Banku Millennium, może znaleźć się pod wpływem działania następujących czynników zewnętrznych:

- W dniu 1 sierpnia 2017 roku Biuro Prezydenta publikowało nowy projekt zmian do ustawy o wspieraniu zagrożonych kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt hipoteczny. Projekt został przesłany do Parlamentu w celu dalszego postępowania w charakterze propozycji prezydenckiej. Projekt zmienia prawo, które zostało przyjęte przez Parlament w dniu 9 października 2015 roku i weszło w życie w dniu 19 lutego 2016 roku. Poprawka wprowadza liczne zmiany w obowiązujących zasadach ustanowionych dla Funduszu Wsparcia Hipotecznego i tworzy nowy Fundusz Restrukturyzacji dedykowany wsparciu przewalutowań kredytów walutowych na złotowe. Przewalutowania mają być przeprowadzone na bazie porozumienia zawartego między bankiem a klientem. Zgodnie z aktualnym projektem, ustawa ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.

Kwartałne wpłaty do nowego Funduszu Restrukturyzacji dokonane przez kredytodawców mają nie przekraczać równowartości portfela kredytów hipotecznych w walutach obcych i stopy 0,5%. Maksymalne koszty dla całego sektora szacowane przez KNF wynoszą do 2,8 mld PLN w pierwszym roku. Zgodnie z projektem ustawy, KNF może wydać zalecenie dla kredytodawców określające zasady dobrowolnej konwersji wierzytelności podlegających restrukturyzacji z uwzględnieniem stabilności systemu finansowego i skutecznego wykorzystania środków finansowych Funduszu Restrukturyzacyjnego.

Obecnie w Parlamencie znajdują się 4 inicjatywy legislacyjne dotyczące kredytów hipotecznych w walutach:

1. Projekt prezydencki dotyczący zwrotu części spreadu walutowego pobranego przez banki do czasu wejścia w życie tak zwanej "ustawy antyspreadowej";
2. Projekt złożony przez parlamentarny klub „Kukiz 15” zakładający traktowanie od początku kredytu walutowego tak, jak byłby kredytem złotowym;
3. Projekt złożony przez parlamentarny klub PO, zakładający eliminację ryzyka walutowego poprzez przeliczanie walut i podział kosztów pomiędzy banki a kredytobiorców;
4. Nowy projekt nowelizacji ustawy o wspieraniu zagrożonych kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt hipoteczny (opisany powyżej).

W wyniku nie zakończenia prac legislacyjnych, nie można dokładnie oszacować wpływu nowych regulacji na Bank, ale potencjalny koszt nowego projektu może mieć istotny wpływ na zyski netto Banku.

- 13 stycznia 2017 roku Komitet Stabilności Finansowej (KSF) w Polsce wydał zbiór rekomendacji dotyczących restrukturyzacji portfela kredytów mieszkaniowych (hipotecznych) w walutach obcych. Proponowane rozwiązania nadzorcze, mające na celu sprzyjanie podejmowaniu przez banki oraz kredytobiorców decyzji o restrukturyzacji, obejmują między innymi: podwyższenie wagi ryzyka dla walutowych ekspozycji hipotecznych, podwyższenie minimalnej wartości parametru LGD dla ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości mieszkalnej, aktualizację Metodyki Badania i Oceny Nadzorczej (BION) o zasady pozwalające przypisać odpowiedni poziom narzutu kapitałowego kolejnym czynnikom ryzyka związanym z walutowymi kredytami mieszkaniowymi (ryzyko operacyjne, ryzyko rynkowe i ryzyko zbiorowego niewykonania zobowiązania przez kredytobiorców) oraz uzupełnienie obecnie stosowanych w ramach filara 2 dodatkowych buforów kapitałowych o te czynniki ryzyka. W czerwcu 2017 KSF podsumował stan przygotowań tych rekomendacji wskazując, że większość z nich powinna być wdrożona pod koniec bieżącego lub na początku 2018 roku. Na podstawie dostępnych informacji nie jest możliwa analiza łącznego wpływu tych rekomendacji, jednak wdrożenie części lub wszystkich rekomendacji może mieć wpływ na wyniki i współczynniki kapitałowe banków, w tym Banku Millennium, chociaż jest możliwe, że zachodzą będą pewne efekty równoważące.
- Spodziewana poprawa w inwestycjach przedsiębiorstw, dzięki zwiększonemu wykorzystaniu środków z UE, może przyczynić się do wzrostu kredytów inwestycyjnych.
- Przedłużający się okres ujemnych realnych stóp procentowych w Polsce może spowodować odpływ lub spowolnienie wzrostu depozytów w bankach, szczególnie z sektora gospodarstw domowych. Możliwa dalsza realokacja oszczędności gospodarstw domowych w kierunku aktywów z potencjalnie wyższą stopą zwrotu (np. fundusze inwestycyjne, nieruchomości).
- Dobra sytuacja na rynku pracy i rosnące dochody gospodarstw domowych, częściowo pod wpływem programu Rodzina 500+, powinny wzmocnić popyt na kredyty konsumpcyjne oraz wpłynąć na poprawę jakości portfela kredytów.

Rachunek Wyników Grupy Banku Millennium po III kwartale 2017 r.

Przychody operacyjne (mln PLN)	I-III kw. 2017	I-III kw.2016	Zmiana r/r	III kw. 2017	II kw. 2017	Zmiana kw./kw.
Wynik z tytułu odsetek*	1 287,7	1 149,1	12,1%	446,6	429,9	3,9%
Wynik z tytułu prowizji	494,2	424,3	16,5%	165,5	162,5	1,9%
Przychody z działalności podstawowej**	1 781,9	1 573,5	13,2%	612,2	592,4	3,3%
Pozostałe przychody pozaodsetkowe ***	87,1	317,5	-72,6%	45,5	40,0	13,8%
W tym nadzwyczajne zyski i opłaty ****	(11,6)	231,5	-	-	-	-
Przychody operacyjne ogółem	1 869,0	1 890,9	-1,2%	657,6	632,4	4,0%
Przychody operacyjne ogółem (bez pozycji jednorazowych)*****	1 880,6	1 659,4	13,3%	-	-	-

(*) Dane pro-forma: Wynik z tytułu odsetek obejmuje marże na wszystkich instrumentach pochodnych. Od 1 stycznia 2006 roku Bank zaczął stosować zasady rachunkowości zabezpieczeń. Od tego dnia marża na tych transakcjach jest odzwierciedlona w wyniku z tytułu odsetek. Niemniej jednak, ponieważ stosowana rachunkowość zabezpieczeń nie obejmuje wszystkich portfeli denominowanych w walutach obcych, Bank przedstawia dane pro-forma uwzględniające marże na wszystkich instrumentach pochodnych w pozycji Wynik z tytułu odsetek, natomiast w ujęciu księgowym część tej marży (35.2 mln PLN w I - III kw. 2017 oraz 32.5 mln PLN w I - III kw. 2016) zaprezentowano w pozycji Pozostałe przychody pozaodsetkowe. W opinii Banku takie podejście umożliwia pełniejsze zrozumienie rzeczywistej dynamiki tej pozycji z ekonomicznego punktu widzenia.

(**) Suma pozycji Wynik z tytułu odsetek netto i pozycji Wynik z tytułu prowizji netto.

(***) W tym wynik z pozycji wymiany, wynik na operacjach finansowych oraz pozostałe przychody i koszty operacyjne netto.

(****) Transakcja VISA oraz koszty nadzwyczajne w roku 2Q16 oraz korekta dotycząca rocznej opłaty na fundusz restrukturyzacyjny BFG (46,4 mln PLN) - część proporcjonalna (tzn. 1/4) traktowana jako pozycja jednorazowa.

Wynik z tytułu odsetek netto (pro-forma) za I - III kw. 2017 roku wyniósł 1.287,7 mln PLN, co oznacza wzrost o 12,1% w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego. Ten znaczny wzrost wynikał z poprawy marży odsetkowej netto oraz z wzrostu kredytów, w szczególności konsumpcyjnych, korporacyjnych i kredytów hipotecznych w PLN, których poziom łącznie wzrósł o 11,7% r/r, a także ze zwiększenia ich udziału w portfelu ogółem do poziomu ponad 67%. Ponadto, poprawa marży odsetkowej netto wynikała z wysokiej dynamiki w obszarze rachunków bieżących i oszczędnościowych, które zanotowały wzrost o 17.3% w ujęciu rocznym, a ich udział w depozytach ogółem wzrósł do prawie 56% we wrześniu 2017 roku (ok. 53% rok wcześniej). W konsekwencji, marża odsetkowa netto łącznie (do aktywów odsetkowych średnio) za I - III kw. 2017 roku uległa wyraźnej poprawie osiągając poziom 2,54% z poziomu 2,37% w I - III kw. 2016 r.

W III kw. 2017 roku wynik z tytułu odsetek znacząco wzrósł o 3,9% w stosunku do II kw. 2017 roku, potwierdzając silny trend wzrostowy w ujęciu kwartalnym.

Wynik z tytułu prowizji netto za I - III kw. 2017 roku wyniósł 494,2 mln PLN, co oznacza silny wzrost o 16.5% w ujęciu rocznym. Opłaty i prowizje związane z produktami ubezpieczeniowymi i inwestycyjnymi stały się głównym czynnikiem wzrostu, aczkolwiek w zakresie prowizji transakcyjnych i kredytowych również zanotowano wyraźny wzrost.

Przychody z działalności podstawowej, definiowane jako suma wyniku z tytułu odsetek i wyniku z tytułu prowizji osiągnęły poziom 1.781,9 mln PLN za I - III kw. 2017 roku, co oznacza bardzo istotny wzrost tej pozycji o 13,2% w skali roku.

Pozostałe przychody pozaodsetkowe obejmujące wynik z pozycji wymiany, wynik na operacjach finansowych oraz pozostałe przychody i koszty operacyjne netto wyniosły 87,1 mln PLN w I - III kw. 2017 roku co oznacza wyraźny spadek o 230,4 mln PLN w wyniku wpływu jednorazowych przychodów i obciążeń, które miały ogólnie dodatni wpływ na wyniki analogicznego okresu roku 2016, a negatywny w I - III kw. 2017. Pozycje jednorazowe (przed opodatkowaniem) w I - III kw. 2016 uwzględniały głównie dochody z transakcji na udziałach w VISA Europe w wysokości 283 mln PLN oraz inne opłaty jednorazowe w wysokości 51,5 mln PLN księgowane w II kwartale poprzedniego roku. W I kw. 2017 Bank Bank zapłacił pełną kwotę rocznych składek na fundusz przymusowej restrukturyzacji banków w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w kwocie 46,4 mln PLN, która była prezentowana jako pozostały koszt operacyjny. Ponieważ 1/4 tej wpłaty dotyczy IV kw. 2017 roku, dla uzyskania porównywalności opłata ta może zostać potraktowana jako koszt nadzwyczajny.

Przychody operacyjne ogółem Grupy wyniosły 1.869 mln PLN w I - III kw. 2017 roku, co oznacza ich spadek o 1,2% w ujęciu rocznym. Bez przychodów i opłat jednorazowych, o których mowa powyżej, przychody operacyjne ogółem za I - III kw. 2017 roku wykazałyby znaczny roczny wzrost na poziomie 13,3%.

Koszty ogółem w okresie I - III kw. 2017 roku wyniosły 851,7 mln PLN, co oznacza ich niewielki wzrost o 2,5% w porównaniu do analogicznego okresu roku 2016. Wzrostu kosztów osobowych został częściowo skompensowany zmniejszeniem pozostałych kosztów administracyjnych.

Koszty operacyjne (PLN mln)	I - III kw. 2017	I - III kw. 2016	Zmiana r/r	III kw. 2017	II kw. 2017	Zmiana kw./kw.
Koszty osobowe	(444,0)	(417,2)	6,4%	(149,0)	(149,9)	-0,6%
Pozostałe koszty admin.*	(407,8)	(413,4)	-1,4%	(141,5)	(140,8)	0,5%
Razem koszty operacyjne	(851,7)	(830,6)	2,5%	(290,5)	(290,7)	-0,1%
Wsk. koszty/doch. - raportowany	45,6%	43,9%	1,6 p.p.	44,2%	46,0%	-1,8 p.p.
Wsk. koszty/doch. - bez pozycji jednorazowych**	45,3%	50,1%	-4,8 p.p.	-	-	-

(*) w tym amortyzacja

(**) bez transakcji VISA i pozostałych pozycji jednorazowych

Koszty osobowe za I - III kw. 2017 roku wyniosły 444 mln PLN notując wzrost o 6,4% w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego w wyniku wzrostu średniego wynagrodzenia i premii. Łączna liczba osób zatrudnionych w Grupie wzrosła o 13 pracowników w porównaniu do stanu na koniec września 2016 roku osiągając łącznie 5.852 zatrudnionych (w pełnych etatach).

W poniższej tabeli przedstawiono strukturę zatrudnienia w Grupie Banku Millennium:

Struktura zatrudnienia (etaty)	30.09.2017	30.06.2017	Zmiana kw./kw.	30.09.2016	Zmiana r/r
Bank Millennium S.A.	5 506	5 517	-0,2%	5 498	0,1%
Spółki zależne	346	348	-0,6%	341	1,5%
Razem Grupa Banku Millennium	5 852	5 865	-0,2%	5 839	0,2%

Pozostałe koszty administracyjne (w tym amortyzacja) za I - III kw. 2017 osiągnęły wartość 407,8 mln PLN, co oznacza spadek o 1,4% w ujęciu rocznym. Za spadek odpowiedzialne były głównie niższe koszty wynajmu. Łączna liczba oddziałów zmniejszyła się w okresie ostatnich 12 miesięcy z 381 do 359.

Wskaźnik koszty/dochody za I - III kw. 2017 roku pozostawał na niskim poziomie 45,6%. Bez uwzględnienia dochodów i opłat jednorazowych, wskaźnik ten byłby jeszcze trochę niższy, tzn. 45,3% wskazując na istotną poprawę o 4,8 p.p. w porównaniu do poziomu za I - III kw. 2016 (tj. 50,1%).

Rezerwy na utratę wartości ogółem utworzone przez Grupę w okresie I - III kw. 2017 roku wyniosły 192.4 mln PLN i były wyższe o 20.6% od poziomu rezerw utworzonych w I - III kw. 2016r. Rezerwy w segmencie korporacyjnym wyraźnie wzrosły o 65.3 mln PLN w ujęciu rocznym, co było wynikiem bardzo niskiego poziomu rezerw na utratę wartości w segmencie korporacyjnym i innych zarejestrowanych w okresie I - III kw. 2016 (tylko 2.5 mln PLN) w wyniku sprzedaży kredytów z utratą wartości i przypadków nadzwyczajnych odzysków. Z drugiej strony, poziom rezerw w segmencie detalicznym obniżył się o 32.5 mln PLN w tym samym okresie.

W ujęciu względnym, koszt ryzyka (tzn. utworzone rezerwy netto do kredytów netto średnio) w okresie I - III kw. 2017 wyniósł 54 p.b. (tzn. był wyższy o 9 p.b. w porównaniu do okresu I - III kw. 2016r.), co pozostaje w przedziale przewidywanym na cały rok 2017.

Zysk netto (mln PLN)	I - III kw. 2017	I - III kw. 2016	Zmiana r/r	III kw. 2017	II kw. 2017	Zmiana kw./kw.
Przychody operacyjne	1 869,0	1 890,9	-1,2%	657,6	632,4	4,0%
Koszty operacyjne*	(851,7)	(830,6)	2,5%	(290,5)	(290,7)	-0,1%
Rezerwy na utratę wartości	(192,4)	(159,5)	20,6%	(69,7)	(63,0)	10,7%
Podatek bankowy	(140,1)	(127,9)	9,5%	(46,4)	(46,5)	-0,2%
Dochód przed podatkiem dochod.**	684,8	772,8	-11,4%	251,0	232,3	8,1%
Podatek dochodowy	(183,2)	(203,1)	-9,8%	(63,6)	(58,7)	8,3%
Zysk netto	501,6	569,8	-12,0%	187,5	173,6	8,0%
Zysk netto (bez poz. jednorazowych)	513,2	389,5	31,8%	-	-	-

(*)bez rezerw na utratę wartości na aktywa finansowe i niefinansowe

(**)uwzględnia udział w zysku podmiotów powiązanych

Zysk przed opodatkowaniem za okres I - III kw. 2017 wyniósł 684,8 mln PLN, co oznacza spadek o 11,4% w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego, głównie z powodu zapłaty pełnej opłaty rocznej na fundusz restrukturyzacyjny BFG w 1 poł. 2017 r. oraz zysku zrealizowanego na transakcji Visa w II kw. 2016 r. **Zysk netto** za okres I - III kw. 2017 roku wyniósł 501,6 mln PLN czyli był niższy o 12% niż rok wcześniej. Bez uwzględnienia przychodów i opłat jednorazowych, o których mowa powyżej, zysk netto Grupy zanotowałby wzrost o 31,8% w ujęciu rocznym.

Wyniki biznesowe po III kw. 2017 roku

Wzrost liczby aktywnych klientów o 300 tys. był jednym z głównych **celów strategicznych** Grupy na okres kończący się w 2017 roku. Na koniec września 2017 r. liczba aktywnych klientów wzrosła o 313 tys. od września 2014 r., przy czym przyspieszenie trendu wzrostowego było wyraźne (+39 tys. wzrost netto liczby aktywnych klientów w III kw. 2017r.). Łącznie liczba aktywnych klientów indywidualnych osiągnęła 1.596 tys. na koniec września 2017r.

Na ten dzień Bank prowadził 2.360 tys. rachunków klientów detalicznych, z czego 833 tys. rachunków bieżących Konto 360°, czyli rachunków podstawowego rodzaju otwartych od maja 2014 roku (od początku kampanii). **Aktywa razem** Grupy wyniosły 70.468 mln PLN na 30 września 2017 roku, co oznacza wzrost o 5% w porównaniu do końca września 2016 roku.

Łącznie **środki klientów** w Grupie Banku Millennium osiągnęły poziom 65.633 mln PLN na dzień 30 września 2017 roku, co oznacza wzrost o 6,6% w stosunku do stanu na koniec września 2016 roku i 0,3% w stosunku do stanu na koniec czerwca 2017 roku. Wzrost **depozytów** uległ spowolnieniu do 4,4% rocznie po niewielkim spadku w zanotowanym w okresie III kw. 2017 na poziomie -0,5%. Saldo łączne depozytów Grupy wyniosło 56.679 mln PLN na dzień 30 września 2017 r.

Na dzień 30 września 2017 roku środki klientów detalicznych wyniosły 49.035 mln PLN notując wzrost o 7,8% w ujęciu rocznym. Depozyty klientów indywidualnych wyniosły 40.082 mln PLN (wzrost roczny o 4,9%), podczas gdy produkty inwestycyjne nie będące depozytami osiągnęły poziom 8.954 mln PLN (silny wzrost o 23,6% w skali roku). W łącznym saldzie tych aktywów 4.872 mln PLN stanowiły fundusze zarządzane przez Millennium TFI, 3.629 mln PLN to produkty i fundusze zarządzane przez podmioty obce, natomiast 453 mln PLN to wartość własnych papierów wartościowych Banku sprzedanych klientom indywidualnym (głównie w postaci instrumentów strukturyzowanych).

Silny wzrost liczby klientów i rachunków wraz z promocją rachunków oszczędnościowych umożliwił osiągnięcie wyraźnego wzrostu udziału wolumenu rachunków bieżących i oszczędnościowych w depozytach ogółem klientów indywidualnych: z udziału na poziomie 55% w ubiegłym roku do 63% w chwili obecnej.

Ciągły proces poprawy jakości obsługi klienta został ponownie potwierdzony w 16 edycji rankingu "Przyjazny Bank Newsweeka 2017": Bank Millennium został uznany za najlepszy w kategorii „Bankowość tradycyjna” i „Bankowość mobilna” oraz zajął drugie miejsce w kategorii „Bank internetowy”. Wyjątkowa jakość i satysfakcja klienta stanowią podstawę programu „Lubię to? Polecam”, w którym Bank pozyskał 21 tys. nowych klientów od rozpoczęcia programu w marcu 2017 roku.

Depozyty przedsiębiorstw i sektora publicznego wyniosły 16.597 mln PLN na dzień 30 września 2017 roku, co oznacza ich wzrost o 3,3% w ujęciu rocznym. Tak jak w segmencie detalicznym, główną siłą napędową wzrostu pozostają rachunki bieżące: +11,9% w stosunku do stanu na koniec września 2016 r.

Fundusze klientów (mln PLN)	30.09.2017	30.06.2017	Zmiana kw./kw.	30.09.2016	Zmiana r/r
Depozyty klientów indywidualnych	40 081,5	40 414,3	-0,8%	38 227,2	4,9%
Depozyty przedsiębiorstw i sektora publicznego	16 597,1	16 573,6	0,1%	16 070,5	3,3%
Depozyty ogółem	56 678,5	56 988,0	-0,5%	54 297,7	4,4%
Produkty inwestycyjne*	8 953,9	8 447,6	6,0%	7 244,9	23,6%
Razem fundusze klientów	65 632,5	65 435,5	0,3%	61 542,6	6,6%

(*) Ta kategoria obejmuje papiery wartościowe dla klientów indywidualnych wyemitowane przez Bank, fundusze inwestycyjne Millennium TFI oraz inne produkty inwestycyjne stron trzecich sprzedane klientom Grupy

Kredyty i pożyczki netto Grupy Banku Millennium wyniosły 47.593 mln PLN na koniec września 2017 roku, co oznacza wzrost o 2,6% w ujęciu rocznym.

Ten skromny wzrost wynikał, z połączenia dwóch czynników - z jednej strony szybszego obniżenia portfela walutowych kredytów hipotecznych (-12% r/r, częściowo w wyniku zmian kursów wymiany), a z drugiej zwiększenia tempa wzrostu we wszystkich pozostałych segmentach, w sumie generując silny, roczny wzrost na poziomie 11,7% (netto).

Wartość netto kredytów udzielonych gospodarstwom domowym, na dzień 30 września 2017 roku wyniosła 32.463 mln PLN i była niewiele niższa niż saldo sprzed roku (-1,1%). Niemniej, poza zmniejszonym portfelem walutowych kredytów hipotecznych, wszystkie pozostałe segmenty, takie jak kredyty hipoteczne w PLN (+14% r/r) i kredyty konsumpcyjne (+9% r/r) zanotowały silne tempo wzrostu. W szczególności sprzedaż nowych kredytów hipotecznych w PLN przyspieszyła w ciągu ostatniego roku (o 158% narastająco) osiągając poziom kwartalny 725 mln PLN w III kw. 2017 r. W tym samym kwartale sprzedaż pożyczek gotówkowych wyniosła 599 mln PLN.

Kredyty dla przedsiębiorstw wyniosły 15.130 mln PLN na koniec września 2017 roku notując roczny wzrost na poziomie 12%. Był to bardzo dobrze zrównoważony, dwucyfrowy wzrost obejmujący wszystkie produkty: faktoring (+15%), leasing (+10%) i pozostałe kredyty (+10% r/r).

Kredyty i pożyczki udzielone Klientom (mln PLN)	30.09.2017	30.06.2017	Zmiana kw./kw.	30.09.2016	Zmiana r/r
Kredyty dla gosp. domowych	32 462,8	32 490,9	-0,1%	32 829,6	-1,1%
- złotowe kredyty hipoteczne	10 618,7	10 065,5	5,5%	9 327,9	13,8%
- walutowe kredyty hipoteczne	15 679,1	16 425,1	-4,5%	17 827,3	-12,1%
- kredyty konsumpcyjne	6 165,0	6 000,2	2,7%	5 674,4	8,6%
Kredyty dla przedsiębiorstw	15 130,4	14 825,5	2,1%	13 561,5	11,6%
- leasing	5 487,6	5 328,0	3,0%	4 975,8	10,3%
- pozostałe kredyty dla przedsiębiorstw i faktoring	9 642,8	9 497,5	1,5%	8 585,6	12,3%
Kredyty i pożyczki dla Klientów netto	47 593,2	47 316,3	0,6%	46 391,0	2,6%
Kredyty i pożyczki dla Klientów netto bez walutowych kredytów hipotecznych	31 914,2	30 891,2	3,3%	28 563,7	11,7%
Odpisy na utratę wartości	1 505,3	1 453,0	3,6%	1 393,4	8,0%
Kredyty i pożyczki dla Klientów brutto	49 098,5	48 769,4	0,7%	47 784,4	2,8%

Cyfrowe innowacje dla Klientów indywidualnych i przedsiębiorstw

Bank Millennium, jako jeden z pierwszych banków na polskim rynku, umożliwił tokenizację kart płatniczych MasterCard i Visa. Umożliwia ona utworzenie wirtualnego odpowiednika plastikowej karty debetowej, kredytowej lub przedpłaconej w aplikacji mobilnej banku. Dzięki tokenizacji posiadacze kart płatniczych mogą zbliżeniowo płacić telefonem w technologii HCE (ang. Host Card Emulation). Bank Millennium jest pierwszym bankiem w Europie, który w swoim własnym rozwiązaniu płatniczym wykorzystuje tokenizację Visa. W trzecim kwartale 2017 roku liczba kart HCE w Banku Millennium wzrosła do 78 tys., wykonano nimi 653 tys. transakcji (drugi wynik na rynku).

W systemie bankowości internetowej Millenet oraz aplikacji mobilnej udostępniono możliwość zakupu ubezpieczeń turystycznych z innowacyjną usługą „Pomoc w podróży” umożliwiającą szybki, bezpośredni kontakt z Ubezpieczycielem. Usprawniono również i wzbogacono w nowe funkcjonalności zdalny proces wnioskowania o pożyczkę gotówkową. Dzięki konsekwentnie prowadzonej optymalizacji i rozwojowi procesów kredytowych w aplikacji mobilnej i Millencie, udział pożyczek zainicjowanych w kanałach elektronicznych wzrósł w trzecim kwartale 2017 roku do rekordowego poziomu 44%.

W ramach wspierania e-administracji, Bank umożliwił ponowne składanie wniosków o świadczenie rodzinne w ramach rządowego programu „Rodzina 500+”. Od sierpnia 2017 roku w systemie bankowości internetowej wniosek złożyło ponad 46 tys. klientów-rodziców.

Bank Millennium jako pierwszy bank na rynku uruchomił innowacyjną usługę „Faktury i rachunki”, która umożliwia wystawcy faktury przekazywanie informacji o płatności bezpośrednio do bankowości elektronicznej płatnika. Usługa pozwala wystawcom w łatwy i bezpieczny sposób przekazywać informację o cyklicznych zobowiązaniach, natomiast płatnikom - w jednym miejscu gromadzić i prezentować informacje nt. wiarytelności oraz dokonywać płatności za nie. Projekt został zrealizowany we współpracy z Krajową Izbą Rozliczeniową oraz Związkiem Banków Polskich.

Płynność, jakość aktywów i wypłacalność

III kw. 2017 roku przyniósł zmianę trendu w dynamice wskaźnika kredyty/depozyty Grupy. Po 5 kwartałach szybszego wzrostu depozytów w stosunku do kredytów wskaźnik uległ obniżeniu z 88% do 82% w czerwcu 2017 r. Na koniec września wskaźnik pozostaje na bardzo bezpiecznym poziomie (83,4%), a udział płynnych papierów wartościowych (obligacje Skarbu Państwa i bony NBP) w aktywach ogółem Grupy utrzymuje się na poziomie 23,9%.

Grupa w dalszym ciągu może chwalić się aktywami o najwyższej jakości wśród polskich banków. Udział kredytów z utratą wartości w portfelu kredytowym ogółem pozostaje na stabilnym poziomie 4,6% - zarówno w chwili obecnej, jak i we wrześniu 2016 roku. Udział kredytów przeterminowanych o ponad 90 dni w portfelu ogółem lekko wzrósł w okresie ostatniego roku z 2,73% we wrześniu 2016 roku do 2,87% we wrześniu 2017.

Wskaźnik pokrycia kredytów z utratą wartości uległ poprawie w ciągu roku z poziomu 64% we wrześniu 2016 roku do 67% obecnie. Pokrycie rezerwami kredytów przeterminowanych o ponad 90 dni pozostaje na poziomie 107% na koniec września 2017 roku.

Wskaźniki kredytów z utratą wartości w poszczególnych segmentach produktów wykazują silny trend spadkowy w portfelu korporacyjnym (z 5,5% do 4,3%), podczas gdy wskaźnik ten dla portfela detalicznego lekko wzrósł w ciągu roku z poziomu 4,2% do 4,7% (w tym kredyty hipoteczne na poziomie 2,57%).

Dynamikę głównych wskaźników ilustrujących jakość portfela kredytowego Grupy przedstawia poniższa tabela:

Wskaźniki jakości portfela Grupy	30.09.2017	30.06.2017	30.09.2016
Kredyty z utratą wartości ogółem (mln PLN)	2 262	2 213	2 182
Rezerwy ogółem (mln PLN)	1 313	1 387	1 393
Kredyty z utratą wartości do kredytów ogółem (%)	4,61%	4,54%	4,57%
Kredyty przeterminowane ponad 90 dni/kredyty ogółem (%)	2,87%	2,84%	2,73%
Rezerwy ogółem/kredyty z utratą wart. (%)	66,5%	65,7%	63,9%
Rezerwy ogółem/kredyty przeterminowane (>90dni) (%)	106,7%	104,8%	106,8%

Pozycja kapitałowa Grupy, na dzień 30 września 2017 roku, uległa znaczącej poprawie. Kapitał własny w ujęciu skonsolidowanym wzrósł o 10,8% w ujęciu rocznym do poziomu 7.594 mln PLN. Regulacyjne fundusze własne wyniosły 6,552 mln PLN nie uwzględniając zysku netto wygenerowanego w okresie I - III kw. 2017 roku.

Zgodnie z informacją Banku przedstawioną w raporcie za 1 poł. 2017 roku, Bank otrzymał w lipcu decyzje Właściwych Organów (EBC i KNF) odnośnie zatwierdzenia istotnych zmian w modelach IRB LGD i uchylającą „ograniczenie nadzorcze”. W rezultacie tej decyzji wskaźniki kapitałowe Grupy i Banku wzrosły o ok. 250 p.b. do poziomu 20,51% (dla Grupy: TCR i Tier 1) oraz 20,31% (dla Banku: TCR i Tier 1).

Na 30 września 2017 roku, w procesie zarządzania kapitałowego Grupa uważa za niezbędne spełnienie określonych zaleceń i oczekiwań Organów Nadzoru co do współczynników kapitałowych:

- minimalny oczekiwany przez KNF poziom bazowy: łącznego współczynnika kapitałowego (TCR) 12% i współczynnika Tier 1: 9%,
- Bufor zabezpieczający - w wysokości 1,25 p.p. sumy aktywów ważonych ryzykiem dla wszystkich banków polskich, obowiązujący od początku 2016 roku,
- Bufor II Filara RRE FX - dodatkowy bufor kapitałowy w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych - na poziomie 3,09 p.p. (Bank) i 3,05 p.p. (Grupa), który powinien składać się co najmniej w 75% z kapitału Tier I (co odpowiada 2,32 p.p. dla Banku i 2,29 p.p. dla Grupy) oraz co najmniej w 56% z kapitału podstawowego Tier I (co odpowiada 1,73 p.p. dla Banku i 1,71 p.p. dla Grupy). Zalecenia te zostały wydane w październiku i grudniu 2016 roku i zastąpiły poprzednie tego rodzaju zalecenie wydane w 2015 roku,
- Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (Bufor OSII) - w wysokości 0,25 p.p. sumy aktywów ważonych ryzykiem, będący konsekwencją zidentyfikowania Banku jako innej instytucji o znaczeniu systemowym. Decyzja ta została wydana w październiku 2016 r.

W następstwie powyższych decyzji, zaleceń i oczekiwań, Grupa powinna utrzymywać następujące poziomy minimalne współczynników kapitałowych:

- Współczynnik kapitału Tier 1 (T1) = $9+1,25+2,29+0,25=12,79\%$ (wielkość dla Banku to 12,82%)
- Łączny współczynnik kapitałowy (TCR) = $12+1,25+3,05+0,25=16,55\%$ (dla Banku 16,59%).

Z drugiej strony, Bank spodziewa się zmiany Bufora II Filaru kredytów hipotecznych walutowych w IV kwartale 2017, co może spowodować wzrost poziomu minimalnych wymaganych współczynników kapitałowych.

Współczynniki kapitałowe Banku i Grupy pozostają na poziomie znacznie powyżej wszystkich wymaganych przez regulatora progów, co widać w poniższym zestawieniu prezentującym główne wskaźniki wypłacalności i płynności Grupy Banku Millennium:

Główne wskaźniki kapitałowe i płynności	30.09.2017	30.06.2017	30.09.2016
(mln PLN)	IRB	IRB z ograniczeniem nadzorczym ¹⁾	IRB z ograniczeniem nadzorczym ¹⁾
Aktywa ważone ryzykiem (RWA) dla Grupy	31 944,4	36 978,8	36 472,2
Aktywa ważone ryzykiem (RWA) dla Banku	31 321,1	36 382,9	35 967,0
Wymóg kapitałowy dla Grupy	2 555,6	2 958,3	2 917,8
Wymóg kapitałowy dla Banku	2 507,7	2 910,6	2 877,4
Fundusze własne Grupy	6 552,1	6 674,4	6 575,5
Fundusze własne Banku	6 362,5	6 484,9	6 437,7
Łączny Współczynnik Kapitałowy (TCR), Grupa	20,51%	18,05%	18,03%
Łączny Współczynnik Kapitałowy (TCR), Bank	20,31%	17,82%	17,90%
Współcz. kapitału podstawowego Tier 1 (CET1), Grupa²⁾	20,51%	18,01%	17,80%
Współcz. kapitału podstawowego Tier 1 (CET1), Bank ²⁾	20,31%	17,78%	17,67%
Wskaźnik Kredyty/depozyty (%)³⁾	83,4%	82,4%	84,9%

1) Wymogi odnośnie aktywów ważonych ryzykiem i funduszy własnych zostały obliczone z uwzględnieniem „ograniczenia nadzorczego” na poziomie 70% określonego Drugą Decyzją IRB w roku 2014

2) Wskaźnik Common Equity Tier 1 jest równy wskaźnikowi Tier 1 Capital

3) Depozyty obejmują papiery dłużne Banku sprzedane klientom indywidualnym i transakcje repo z klientami

Bank Millennium S.A. rozważa emisję obligacji podporządkowanych jeszcze w 2017 roku i w związku z tym zamierza przeanalizować poziom popytu na takie obligacje. Ewentualna emisja zostanie przeprowadzona po stwierdzeniu, że warunki rynkowe są dla Banku satysfakcjonujące.

Główne wskaźniki kursu akcji i ratingi

W okresie dziewięciu miesięcy 2017 roku, kurs akcji Banku Millennium znacząco wzrósł o 35%, gdy indeks WIG banki wzrósł o 19%, a główny indeks WIG - o 24%. W ujęciu rocznym kurs akcji Banku Millennium wzrósł o 25% - zgodnie z indeksem bankowym.

Średnie dzienne obroty akcjami Banku Millennium spadły nieznacznie o 4% w porównaniu do całego roku 2016.

Wskaźniki rynkowe	30.09.2017	30.12.2016*	Zmiana (%) narast.	30.09.2016	Zmiana (%) rocznie
Liczba akcji Banku (w tys.)	1 213 117	1 213 117	0,00%	1 213 117	0,00%
Obrót dzienny (PLN tys., średnio, narastająco)	5 501	5 716	-3,8%	6 145	-10,5%
Cena akcji Banku (PLN)	7,01	5,19	35,1%	5,61	25,0%
Kapitalizacja rynkowa (mln PLN)	8 504	6 296	35,1%	6 806	25,0%
WIG Banki	7 451	6 263	19,0%	5 993	24,3%
WIG20	2 453	1 948	26,0%	1 710	43,5%
WIG30	2 849	2 243	27,0%	1 977	44,1%
WIG - indeks główny	64 290	51 754	24,2%	47 085	36,5%

(*) ostatni dzień notowań w 2016 roku

W III kw. 2017 roku nie nastąpiły żadne zmiany ratingów nadanych Bankowi Millennium.

Rating	FITCH	MOODY'S
Długoterminowy rating depozytowy/IDR	BBB- (perspektywa stabilna)	Ba1 (perspektywa stabilna)
Krajowy długoterminowy rating IDR	A-(pol) (perspektywa stabilna)	-
Krótkoterminowy rating depozytowy	F-3	NP
Rating indywidualny (Viability / samodzielny BCA*)	bbb-	ba3
Ocena ryzyka kontrahenta (CR)		Baa3/Prime-3
Rating wsparcia	4	

(*) Podstawowa ocena kredytowa (BCA) - wskaźnik Moody's określający samodzielną wewnętrzną siłę emitenta (bez perspektywy).

SPIS TREŚCI

- I. Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 r. 14
- II. Skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku Millennium S.A. za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 r. 63

I. SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2017 R.

SPIS TREŚCI

1. Informacje ogólne o Emitencie.....	15
2. Wstęp i Zasady rachunkowości	17
2.1. Opłaty na rzecz BFG	17
2.2. MSSF 9 „Instrumenty finansowe”.....	18
3. Skonsolidowane dane finansowe (Grupa).....	22
4. Noty do skonsolidowanych danych finansowych.....	29
5. Zmiany w procesie zarządzania ryzykiem	43
6. Segmenty operacyjne	48
7. Opis transakcji z podmiotami powiązаныmi.....	51
7.1. Transakcje z grupą podmiotu dominującego.....	51
7.2. Stan akcji Banku posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące Bank	52
8. Wartość godziwa	53
8.1. Instrumenty finansowe nie ujmowane w bilansie według wartości godziwej	53
8.2. Instrumenty finansowe ujmowane w bilansie według wartości godziwej.....	55
9. Zobowiązania i aktywa warunkowe.....	57
10. Informacje dodatkowe	59
10.1. Dane o aktywach, które stanowią zabezpieczenie zobowiązań	59
10.2. Dywidenda za rok 2016	60
10.3. Zysk na akcję.....	60
10.4. Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZA jednostki dominującej Grupy - Banku Millennium S.A.	60
10.5. Informacje o udzieleniu przez Grupę poręczeń kredytu lub gwarancji	60
10.6. Sezonowość i cykliczność działań.....	61
10.7. Proponowane regulacje dotyczące kredytów walutowych	61
10.8. Zobowiązania podporządkowane	61
10.9. Pozostałe informacje dodatkowe i wydarzenia po dacie bilansu	62

1. INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE

Bank Millennium S.A. (Bank) jest ogólnopolskim, uniwersalnym bankiem oferującym swoje usługi wszystkim segmentom rynku poprzez sieć oddziałów i centrów korporacyjnych, sieci indywidualnych doradców i bankowość elektroniczną.

Bank, wpisany pod nr KRS 0000010186 do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego ma swoją siedzibę na ul. Stanisława Żaryna 2 a w Warszawie.

Bank jest obecny na Giełdzie Papierów Wartościowych od 1992 r. i był pierwszym bankiem notowanym na warszawskim parkiecie.

Bank jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. (Grupa), która zatrudnia ponad 5800 pracowników, a podstawowymi przedmiotami jej działalności są działalność bankowa, leasingowa, faktoringowa, maklerska, kapitałowa oraz zarządzanie funduszami inwestycyjnymi.

Rada Nadzorcza i Zarząd Banku Millennium S.A. według stanu na dzień 30 września 2017 r.

Skład osobowy Rady Nadzorczej według stanu na 30 września 2017 r. był następujący:

- Bogustaw Kott- Przewodniczący Rady Nadzorczej
- Nuno Manuel da Silva Amado - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Dariusz Rosati - Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej,
- Julianna Boniuk-Gorzelańczyk - Członek Rady Nadzorczej,
- Miguel de Campos Pereira de Bragança - Członek Rady Nadzorczej,
- Agnieszka Hryniewicz-Bieniek - Członek Rady Nadzorczej,
- Anna Jakubowski - Członek Rady Nadzorczej,
- Grzegorz Jędrys - Członek Rady Nadzorczej,
- Andrzej Koźmiński - Członek Rady Nadzorczej,
- Miguel Maya Dias Pinheiro - Członek Rady Nadzorczej,
- Rui Manuel da Silva Teixeira - Członek Rady Nadzorczej.

Pan David Harris Klingensmith złożył rezygnację z pełnienia funkcji członka Rady Nadzorczej z dniem 31 marca 2017 r.

Skład osobowy Zarządu Banku według stanu na 30 września 2017 r. był następujący:

- Joao Nuno Lima Bras Jorge - Prezes Zarządu,
- Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho - Wiceprezes Zarządu,
- Wojciech Haase - Członek Zarządu,
- Andrzej Gliński - Członek Zarządu,
- Maria Jose Henriques Barreto De Matos De Campos - Członek Zarządu,
- Wojciech Rybak - Członek Zarządu.

Grupa Kapitałowa Banku Millennium S.A.

Jednostką dominującą Grupy jest Bank Millennium S.A. Spółki wchodzące w skład Grupy na dzień 30.09.2017 r. przedstawia poniższa tabela:

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Grupy w kapitałach własnych	% udziału Grupy w głosach na WZA lub ZW	Ujęcie w sprawozdaniu Grupy
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	usługi leasingowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM DOM MAKLERSKI S.A.	usługi maklerskie	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TFI S.A.	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MB FINANCE AB	finansowanie spółek grupy	Sztokholm	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	wynajem i zarządzanie nieruchomościami, działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM GOODIE Sp. z o.o.	działalność portali internetowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A. w likwidacji	wytwarzanie mebli	Świebodzin	50 +1 akcja	50 +1 akcja	metoda praw własności(*)
BG LEASING S.A. w upadłości	usługi leasingowe	Gdańsk	74	74	koszt historyczny(*)

(*) Pomimo sprawowania kontroli nad spółką Lubuskie Fabryki Mebli S.A. oraz BG Leasing S.A. z uwagi na nieistotność tych jednostek z punktu widzenia realizacji nadrzędnego celu skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jakim jest prawidłowe przedstawienie sytuacji finansowej Grupy, Grupa nie konsoliduje zaangażowania kapitałowego w tych podmiotach.

2. WSTĘP I ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” przyjętym do stosowania w Unii Europejskiej. Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe nie zawiera wszystkich informacji, które są prezentowane w pełnym sprawozdaniu finansowym, w związku z powyższym niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2016 r.

Przyjęte w niniejszym sprawozdaniu zasady rachunkowości są zgodne z zasadami stosowanymi przy opracowaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku, z uwzględnieniem szczególnych wymogów MSR 34.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2009 r., nr 33, poz. 259, z późn. zm.) Bank jest zobowiązany do opublikowania danych finansowych za okres dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2017 r.

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. sporządzone za okres od 1 stycznia 2017 roku do 30 września 2017 roku:

- obejmuje dane finansowe Banku oraz dane finansowe jednostek zależnych, stanowiących Grupę oraz dane jednostek stowarzyszonych wycenione metodą praw własności,
- zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Grupę działalności gospodarczej w nie zmniejszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego,
- zostało przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 27 października 2017 r.

2.1. Opłaty na rzecz BFG

W związku z nowelizacją ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (BFG) dokonaną w 2016 roku zmieniony został cykl naliczania i odprowadzania opłaty na fundusz restrukturyzacyjny Banków (dawniej opłata ostrożnościowa) z kwartalnego na roczny (cykl naliczania składek na fundusz gwarancyjny banków został utrzymany na poziomie kwartalnym). Dodatkowo zmieniona została metodologia naliczania obydwu składek, których ostateczną wysokość w roku 2017 wylicza i podaje do wiadomości poszczególnych banków BFG. W konsekwencji, zgodnie z wymogami KIMSF 21, koszty opłaty na fundusz restrukturyzacyjny Bank rozpoznał jednorazowo, w momencie powstania zobowiązania do zapłaty, to jest na dzień 1 stycznia 2017 r. (w następstwie otrzymania ostatecznej kwoty składki, w kwietniu 2017 ujęto niewielką korektę).

Poniższa tabela przedstawia koszty BFG rozpoznane w ciągu III kwartałów roku 2017 i w okresie porównawczym (dane w milionach złotych).

	III kwartały 2017	III kwartały 2016
Opłata na fundusz gwarancyjny	39,7	46,0
Opłata na fundusz restrukturyzacji (uprzednio ostrożnościowa)	46,4	21,7
Razem	86,1	67,7

Należy podkreślić, iż w roku 2017 z punktu widzenia podatkowego, obie składki nie stanowią kosztów uzyskania przychodu, podczas gdy w poprzednim roku składka na fundusz gwarancyjny była uznawana jako koszt uzyskania przychodu.

2.2. MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

W dniu 24 lipca 2014 roku Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (dalej: RMSR) wydała nowy Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej - MSSF 9: „Instrumenty finansowe”, obowiązujący dla rocznych okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku, który zastąpi istniejący Międzynarodowy Standard Rachunkowości 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”. Komisja Europejska Rozporządzeniem nr 2016/2067 z dnia 22 listopada 2016r. przyjęła Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej nr 9: Instrumenty finansowe (MSSF 9) w wersji opublikowanej przez RMSR 24 lipca 2014r.

MSSF 9 wprowadza nowe standardy w procesie szacowania utraty wartości aktywów finansowych. Nowy model oparty jest na koncepcji „straty oczekiwanej” szacowanej z wykorzystaniem prognoz na przyszłość oraz wprowadza zmiany w zakresie zasad klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych (w szczególności aktywów finansowych) jak również nowe podejście do rachunkowości zabezpieczeń.

Grupa w marcu 2016r. uruchomiła projekt wdrożenia MSSF 9, angażujący aktywnie różne jednostki organizacyjne odpowiedzialne za obszar rachunkowości i sprawozdawczości finansowej oraz zarządzanie ryzykiem, jak również departamenty biznesowe i informatyczne i konsultantów zewnętrznych.

Prace w ramach projektu zostały zaplanowane w dwóch etapach:

- Analiza luki - etap I
- Implementacja koncepcji MSSF 9 w Grupie - etap II

Aktualnie Grupa jest na etapie testowania i wdrażania niezbędnych rozwiązań dla poszczególnych wymogów, w oparciu o wyniki przeprowadzonej analizy luki oraz zdefiniowane założenia metodologiczne.

Potencjalny wpływ MSSF 9 na sytuację finansową oraz fundusze własne Grupy

Na dzień 30 września 2017 r. całościowy wpływ wdrożenia wymogów MSSF 9 na sytuację finansową oraz fundusze własne Grupy nie jest (ciągle na tym etapie implementacji) możliwy do prawidłowego i wiarygodnego oszacowania. W związku z powyższym, Grupa zdecydowała się ujawnić jedynie informacje jakościowe dotyczące podejścia do sposobu zaimplementowania wymogów MSSF 9, które, w opinii Grupy, pozwolą odbiorcom sprawozdania finansowego na zrozumienie wpływu MSSF 9 na pozycję finansową Grupy oraz na zarządzanie kapitałem.

Dane jakościowe umożliwiające odbiorcom sprawozdania finansowego wpływu MSSF 9 na pozycję finansową Grupy oraz zarządzanie kapitałem

Aktywa finansowe

Zgodnie z MSSF 9, aktywa finansowe w momencie ich początkowego ujęcia kwalifikuje się do następujących kategorii wyceny:

- aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Klasyfikacja aktywów finansowych do jednej z powyższych kategorii wyceny odbywa się w momencie jego początkowego ujęcia w bilansie na podstawie:

- modelu biznesowego Grupy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi, który określany jest na poziomie odzwierciedlającym sposób, w jaki zarządza się łącznie grupami aktywów finansowych aby zrealizować określony cel biznesowy, oraz
- charakterystyki kontraktowych przepływów pieniężnych składnika aktywów finansowych, mającej na celu weryfikację, czy warunki umowy powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty (tzw. kryterium SPPI - ang. solely payments of principal and interest).

Aktywa finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie to aktywa finansowe spełniające oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego cel zakłada utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych, oraz
- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które stanowią jedynie spłatę kwoty głównej i odsetek od pozostałej do spłaty kwoty głównej.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody to aktywa finansowe spełniające oba poniższe warunki:

- składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego cel zakłada zarówno utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania kontraktowych przepływów pieniężnych, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych (sprzedaż jest integralną częścią modelu biznesowego) oraz

- warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które stanowią jedynie spłatę kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy to aktywa, które:

- nie spełniają kryteriów zaklasyfikowania do kategorii wycenianych w zamortyzowanym koszcie lub wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody (model biznesowy zarządzania tymi aktywami oparty jest o zmiany wartości godziwej lub też warunki umowne powodują powstanie przepływów pieniężnych które nie stanowią jedynie spłaty kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty),
- zostały wyznaczone do tej kategorii decyzją Grupy w momencie początkowego ujęcia, przy czym wyznaczenie składnika aktywów finansowych do kategorii wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy decyzją Grupy w momencie początkowego ujęcia jest nieodwołalne oraz możliwe jedynie w przypadku, gdy w ten sposób Grupa eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność wyceny lub ujęcia („niedopasowanie księgowie”), jaka w przeciwnym razie powstałaby na skutek wyceny aktywów lub zobowiązań bądź ujęcia związanych z nimi zysków lub strat według różnych zasad.

Aktywa finansowe podlegają przeklasyfikowaniu wtedy i tylko wtedy, gdy Grupa zmienia model biznesowy w zakresie zarządzania aktywami finansowymi. W takim przypadku przeklasyfikowaniu podlegają te aktywa, na który zmiana modelu biznesowego miała wpływ.

W celu zapewnienia możliwości podjęcia decyzji klasyfikacyjnej w zakresie posiadanych przez Grupę składników aktywów finansowych zgodnej z MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 r., Grupa, w ramach prowadzonego projektu wdrożenia MSSF 9, dokonała przeglądu posiadanych składników aktywów finansowych, które będą znajdowały się w jej posiadaniu po 31 grudnia 2017 r., poprzez:

- określenie oraz przypisanie grup składników aktywów finansowych do odpowiedniego modelu biznesowego na podstawie oceny przyjętego sposobu zarządzania portfelami aktywów finansowych dokonywanej poprzez m.in.:

 - przegląd oraz ocenę istotnych i obiektywnych danych jakościowych mających wpływ na przyporządkowanie portfeli aktywów do odpowiedniego modelu biznesowego (takich jak, np.: sposób zarządzania danym portfelem aktywów finansowych, w tym także przyczyny dokonanych w przeszłości sprzedaży aktywów finansowych w ramach danych portfeli),
 - przegląd oraz ocenę istotnych i obiektywnych danych ilościowych mających wpływ na przyporządkowanie portfeli aktywów do odpowiedniego modelu biznesowego (takich jak, np.: wartość sprzedaży aktywów finansowych dokonanych w ramach danych portfeli dokonanych we wcześniejszych okresach sprawozdawczych (o ile sprzedaże wystąpiły) oraz częstotliwość dokonanych sprzedaży aktywów finansowych w ramach danych portfeli (o ile sprzedaże wystąpiły);
 - analizę oczekiwań, co do planowanych przyszłych wartości sprzedaży aktywów finansowych oraz ich częstotliwości w ramach danych portfeli;

- określenie, poprzez identyfikację i analizę zapisów kontraktowych składnika aktywów finansowych czy warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych pozwalają na stwierdzenie, że dany składnik aktywów finansowych spełnia kryterium SPPI.

W wyniku wdrożenia wymogów MSSF 9, Bank dopuszcza możliwość zmiany w zakresie klasyfikacji niektórych kredytów i pożyczek udzielonych klientom, wycenianych w zamortyzowanym koszcie zgodnie z MSR 39, które będą musiały być wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, z tytułu niespełnienia kryterium SPPI przez wynikające z umowy kredytu/pożyczki przepływy pieniężne. Opierając się na obecnym etapie analiz, Bank spodziewa się, że zmiany te mogą mieć zastosowanie do niewielkiego odsetka portfela kredytowego szacowanego na około 2% wartości całego portfela kredytowego na dzień 30.09.2017 roku,

Odnosnie posiadanego portfela papierów dłużnych Grupa nie przewiduje istotnych zmian w sposobie klasyfikacji i wyceny tych aktywów finansowych, które mogłyby mieć istotny wpływ na bilans i/lub na wynik finansowy Grupy.

Na dzień 30 września 2017r. Grupa posiada instrumenty kapitałowe (akcje i udziały), które kwalifikowane są według MSR 39 jako „aktywa finansowe dostępne do sprzedaży”. Zgodnie z MSSF 9 Grupa będzie mogła zaklasyfikować je do aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy (o ile zgodnie z intencją zarządzających nimi jednostek nie stanowią inwestycji strategicznej) lub dokonać nieodwołalnego wyboru ujmowania ich w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. W przypadku wyboru przez Grupę ujmowania instrumentów kapitałowych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody wynik z tytułu wyceny do wartości godziwej będzie ujmowany w innych całkowitych dochodach, odpis z tytułu utraty wartości nie będzie rozpoznawany w rachunku wyników oraz w przypadku sprzedaży zysk/strata nie będzie przeklasyfikowana do rachunku wyników. Na moment sporządzenia sprawozdania finansowego Grupa nie podjęła decyzji w niniejszym zakresie.

Zobowiązania finansowe

MSSF 9 nie wprowadza istotnych zmian w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych, w stosunku do zasad wprowadzonych przez MSR 39 - zobowiązania finansowe w dniu ich nabycia lub powstania zalicza się do następujących kategorii:

- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- pozostałe zobowiązania finansowe (wyceniane w zamortyzowanym koszcie).

Ponadto zgodnie z MSSF 9 zobowiązania finansowe nie podlegają przeklasyfikowaniu.

Utrata wartości

MSSF 9 zastępuje obowiązujący zgodnie z postanowieniami MSR 39 model utraty wartości funkcjonujący w oparciu o pojęcie „straty poniesionej”, nowym modelem opartym o pojęcie „oczekiwanych strat kredytowych” (ang. expected credit loss, dalej: ECL). Bezpośrednią konsekwencją tej zmiany, jest konieczność liczenia odpisów z tytułu utraty wartości w oparciu o oczekiwane straty kredytowe oraz uwzględniania prognoz i spodziewanych przyszłych warunków ekonomicznych w kontekście oceny ryzyka kredytowego ekspozycji.

Implementowany model utraty wartości będzie miał zastosowanie do składników aktywów finansowych zakwalifikowanych, zgodnie z postanowieniami MSSF 9, jako aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu lub wg wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite, z wyjątkiem instrumentem kapitałowych.

Zdaniem Grupy, zmiana koncepcji ze straty poniesionej (MSR 39) na rzecz straty oczekiwanej, będzie miała daleko istotne konsekwencje w zakresie modelowania parametrów ryzyka kredytowego oraz ostatecznej wysokości utworzonych odpisów. Stosowany obecnie okres identyfikacji straty (ang. Loss Identification Period) nie będzie występował, a wraz z nim wyeliminowana zostanie kategoria odpisów IBNR (ang. Incurred But Not Reported). Zgodnie z MSSF 9, w miejsce odpisów z tytułu IBNR oraz odpisów dla ekspozycji z przestankami utraty wartości, odpis z tego tytułu będzie wyznaczany w następujących kategoriach:

- Koszyk 1 - 12-miesięczna oczekiwana strata kredytowa - oczekiwana strata, która wynikać będzie z możliwych przypadków default'u w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego,
- Koszyki 2 i 3 oczekiwana strata kredytowa w okresie życia aktywa finansowego - oczekiwana strata, która wynikać będzie ze wszystkich możliwych przypadków default'u w okresie oczekiwanego życia aktywa finansowego (tzw. PD LT).

Pomiar oczekiwanej straty kredytowej w okresie życia aktywa finansowego będzie miał zastosowanie do wszystkich ekspozycji, dla których od momentu początkowego ujęcia do daty bilansowej zidentyfikowano znaczny wzrost ryzyka kredytowego (Koszyk 2) lub stwierdzono utratę wartości (Koszyk 3). W koszyku 1 pomiar 12-miesięcznej oczekiwanej straty kredytowej dokonywany będzie dla wszystkich ekspozycji, dla których od momentu początkowego ujęcia do daty bilansowej nie zidentyfikowano znacznego wzrostu ryzyka kredytowego i nie stwierdzono utraty wartości.

Sposób kalkulacji utraty wartości aktywów finansowych będzie miał również wpływ na sposób rozpoznania przychodu odsetkowego. W szczególności, w podejściu ogólnym, przychód od aktywów znajdujących się w koszykach 1 i 2 będzie wyznaczany na bazie brutto ekspozycji, natomiast w koszyku 3 na bazie netto (podobnie jak dla aktywów ze stwierdzoną utratą wartości w MSR 39).

Wprowadzenie nowego modelu utraty wartości opartego na koncepcji ECL będzie miało istotny wpływ na wysokość odpisów w Grupie, szczególnie w zakresie ekspozycji zaklasyfikowanych do Koszyka 2. Standard MSSF 9 w odróżnieniu od MSR 39, nie wymaga zidentyfikowania przestanków utraty wartości w celu oszacowania strat w horyzoncie dożywotnim (lifetime), co będzie miało miejsce w Koszyku 2. Dodatkowo Grupa jest zobowiązana do stałego oszacowania wysokości strat kredytowych od momentu rozpoznania danego aktywa, do momentu usunięcia go z bilansu. W przypadku znacznego zwiększenia ryzyka kredytowego w porównaniu do momentu rozpoznania aktywa w bilansie, występuje konieczność liczenia strat w horyzoncie dożywotnim - Koszyk 2. Takie podejście spowoduje, że oczekiwane straty kredytowe zostaną wcześniej rozpoznane, co przełoży się ostatecznie na zwiększenie wysokości odpisów i tym samym wpłynie na wynik finansowy. Należy podkreślić, że na moment wdrożenia standardu MSSF 9 jednorazowa zmiana wynikająca z przyjęcia nowych modeli nie będzie uwzględniona w wyniku finansowym i zostanie ujęta w zyskach zatrzymanych.

Grupa, w ramach prowadzonego projektu wdrożenia MSSF 9, finalizuje prace nad wdrożeniem nowej metodyki kalkulacji odpisów oraz nad implementacją odpowiednich zmian w systemach IT oraz procesach funkcjonujących w Banku. W szczególności prace dotyczyły procesu i narzędzi oraz przeprowadzenia szczegółowego oszacowania wpływu wymogów MSSF 9 na poziom odpisów. Prace metodologiczne koncentrowały się natomiast na rozbudowie stosowanych obecnie rozwiązań, jak również nad wdrożeniem elementów zupełnie nowych. W zakresie rozbudowy, miały miejsce prace dostosowujące obecne modele PD, LGD (klienci detaliczni), EAD i CCF, tak by mogły zostać wykorzystane w oszacowaniach straty oczekiwanej w horyzoncie dożywotnim. W zakresie rozwiązań nowych, prace przede wszystkim obejmowały opracowanie nowego modelu LGD (klienci korporacyjni), kryteriów transferu pomiędzy koszykami, jak również uwzględnienie prognoz ekonomicznych przy szacowaniu wartości odpisów (będą uwzględniane różne scenariusze). Równolegle finalizowane są, prace w zakresie wdrożenia rozwiązań MSSF 9 w Millennium Leasing Sp. z o.o.

Wdrożenie nowych standardów znacząco zwiększa wymagania w zakresie implementowanych modeli oceny ryzyka kredytowego, które charakteryzują się wyższym stopniem złożoności i większymi zdolnościami predykcyjnymi. Dla każdego z modeli zostały przygotowane odpowiednie dokumenty (metodyki oraz techniczne opisy), a aktualnie trwa proces walidacji przygotowanych modeli (LtPD, TL, LGD, EaD, ECL, FLI) zgodnie z wymogami Rekomendacji W.

Na obecnym etapie nie jest możliwa ocena wpływu nowego standardu na pozycję finansową i kapitałową Grupy. Poznanie ostatecznego wpływu możliwe będzie dopiero po zastosowaniu finalnych rozwiązań metodologicznych, które zostały wypracowane w ostatnim czasie oraz zakończeniu procesu walidacji. Dodatkowo ograniczenia co do ostatecznego wpływu wynikają z braku jednoznacznych interpretacji nowych przepisów i utartej praktyki rynkowej. Na poziomie legislacyjnym organy nadzoru oraz ciała regulacyjne pracują nad aktualizacją wymagań ostrożnościowych, które będą miały wiążący dla Banku charakter. Prace te ciągle trwają i mogą mieć istotny wpływ na ostateczny kształt implementacji nowego standardu.

Należy również zauważyć, że jeżeli chodzi o wpływ na kapitał, to potencjalny wzrost odpisów z tytułu utraty wartości w momencie wdrożenia MSSF9 może zostać częściowo zrównoważony przez poprawę funduszy własnych wynikającą z ograniczenia korekt związanych z różnicą pomiędzy oczekiwaną i poniesioną stratą kredytową (taka sytuacja ma miejsce w przypadku banków stosujących metodę wewnętrznych ratingów tak jak Bank Millennium).

Rachunkowość zabezpieczeń

W oparciu o zapisy MSSF 9.7.2.21 Grupa w dniu 1 stycznia 2018 r. zamierza podjąć decyzję stanowiącą element polityki rachunkowości o kontynuowaniu stosowania wymogów rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSR 39 zamiast wymogów wskazanych w MSSF 9. Decyzja ta będzie miała zastosowanie do wszystkich relacji zabezpieczających, dla których Grupa stosuje i będzie stosowała rachunkowość zabezpieczeń w przyszłości. Zmiana tej decyzji jest możliwa wyłącznie na zasadzie zmiany polityki rachunkowości, co będzie się wiązać ze wszystkimi konsekwencjami wynikającymi z MSR 8.

W związku z powyższym, w zakresie rachunkowości zabezpieczeń, wejście w życie MSSF 9 nie będzie miało wpływu na sytuację finansową Grupy.

3. SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE (GRUPA)

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

w tysiącach zł	Nota	1.01.2017 - 30.09.2017	1.07.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016
Przychody z tytułu odsetek	1	1 783 024	613 252	1 702 569	571 269
Koszty z tytułu odsetek	2	(530 486)	(174 971)	(585 905)	(188 298)
Wynik z tytułu odsetek		1 252 538	438 281	1 116 664	382 971
Przychody z tytułu prowizji	3	593 326	201 064	509 562	179 239
Koszty z tytułu opłat i prowizji	4	(99 153)	(35 526)	(85 234)	(29 047)
Wynik z tytułu prowizji		494 173	165 538	424 328	150 192
Przychody z tytułu dywidend		2 465	139	1 907	132
Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych	5	9 219	5 038	305 014	2 545
Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	5	148 246	47 796	124 885	42 876
Pozostałe przychody operacyjne		57 362	20 924	34 785	11 320
Przychody operacyjne		1 964 003	677 716	2 007 583	590 036
Koszty działania	6	(811 889)	(277 520)	(789 217)	(264 776)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	7	(191 456)	(69 176)	(156 897)	(52 138)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych		(943)	(522)	(2 646)	(1 333)
Amortyzacja		(39 854)	(12 995)	(41 394)	(13 049)
Pozostałe koszty operacyjne		(95 040)	(20 092)	(116 639)	(19 105)
Koszty operacyjne		(1 139 182)	(380 305)	(1 106 793)	(350 401)
Wynik na działalności operacyjnej		824 821	297 411	900 790	239 635
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych		0	0	0	0
Podatek bankowy		(140 056)	(46 376)	(127 942)	(47 406)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym		684 765	251 035	772 848	192 229
Podatek dochodowy	8	(183 185)	(63 551)	(203 087)	(53 417)
Wynik finansowy po opodatkowaniu		501 580	187 484	569 761	138 812
W tym przypadający na:					
Właścicieli jednostki dominującej		501 580	187 484	569 761	138 812
Udziały niekontrolujące		0	0	0	0
Średnia ważona liczba akcji zwykłych		1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)		0,41	0,15	0,47	0,11

SPRAWOZDANIE ZE SKONSOLIDOWANYCH CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

w tysiącach zł	1.01.2017 - 30.09.2017	1.07.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016
Wynik finansowy po opodatkowaniu	501 580	187 484	569 761	138 812
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty	186 751	82 471	(198 805)	(11 813)
Efekt wyceny papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	102 274	29 233	(20 025)	(19 023)
Efekt wyceny akcji z portfela "dostępne do sprzedaży"	4 392	2 726	(211 716)	1 500
Rachunkowość zabezpieczeń	80 085	50 512	32 936	5 710
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	0	0
Zyski (straty) aktuarialne	0	0	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	186 751	82 471	(198 805)	(11 813)
Podatek dochodowy dotyczący składników całkowitych dochodów, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty	(35 482)	(15 669)	37 773	2 244
Podatek dochodowy dotyczący składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	151 269	66 802	(161 032)	(9 569)
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	652 849	254 286	408 729	129 243
W tym przypadające na:				
Właścicieli jednostki dominującej	652 849	254 286	408 729	129 243
Udziały niekontrolujące	0	0	0	0

SKONSOLIDOWANY BILANS

AKTYWA

w tysiącach zł	Nota	30.09.2017	31.12.2016
Kasa, środki w banku centralnym		3 672 323	1 778 768
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	9	355 619	1 267 811
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	10	598 544	564 574
Instrumenty pochodne zabezpieczające	11	576 930	17 934
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	12	47 593 226	47 020 043
Inwestycyjne aktywa finansowe:	13	16 485 662	17 135 347
- dostępne do sprzedaży		16 485 662	17 135 347
- utrzymywane do terminu zapadalności		0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane		0	0
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu (kredyty i pożyczki)		305 451	90 520
Rzeczowe aktywa trwałe		173 097	164 070
Wartości niematerialne		62 392	62 315
Aktywa trwałe do zbycia		16 995	10 937
Należność z tytułu podatku dochodowego		11	5 381
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	15	286 712	273 767
Pozostałe aktywa		340 914	401 320
Aktywa razem		70 467 876	68 792 787

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

w tysiącach zł	Nota	30.09.2017	31.12.2016
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	16	2 173 068	1 270 745
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	10	397 288	339 015
Instrumenty pochodne zabezpieczające	11	317 135	1 149 654
Zobowiązania wobec klientów	17	56 678 526	55 875 609
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu		172 345	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	18	1 191 578	1 313 836
Rezerwy	19	54 768	49 415
Rezerwa na odroczony podatek dochodowy	15	0	0
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		32 072	20 642
Pozostałe zobowiązania		1 207 406	1 168 662
Zobowiązania podporządkowane		649 636	664 004
Zobowiązania razem		62 873 822	61 851 582
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał zakładowy		1 213 117	1 213 117
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej		1 147 502	1 147 502
Kapitał z aktualizacji wyceny		(33 693)	(184 962)
Zyski zatrzymane		5 267 128	4 765 548
Kapitał własny razem		7 594 054	6 941 205
Kapitał własny przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej		7 594 054	6 941 205
Kapitał przypadający na udziały niekontrolujące		0	0
Zobowiązania i kapitał własny razem		70 467 876	68 792 787
Wartość księgową		7 594 054	6 941 205
Liczba akcji		1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgową na jedną akcję (w zł)		6,26	5,72

ZESTAWIENIE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM

01.01.2017 - 30.09.2017 w tysiącach zł	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
Kapitał własny na początek okresu	6 941 205	1 213 117	1 147 502	(184 962)	851 770	3 913 778
Całkowite dochody za III kwartały 2017 (netto)	652 849	0	0	151 269	501 580	0
wynik finansowy	501 580	0	0	0	501 580	0
wycena papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	82 842	0	0	82 842	0	0
wycena papierów kapitałowych z portfela "dostępne do sprzedaży"	3 558	0	0	3 558	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	64 869	0	0	64 869	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(669 786)	669 786
Kapitał własny na koniec okresu	7 594 054	1 213 117	1 147 502	(33 693)	683 564	4 583 564

01.01.2016 - 31.12.2016 w tysiącach zł	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
Kapitał własny na początek okresu	6 443 165	1 213 117	1 147 502	18 250	679 929	3 384 367
Całkowite dochody za rok 2016 (netto)	498 040	0	0	(203 212)	701 252	0
wynik finansowy	701 252	0	0	0	701 252	0
wycena papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(68 982)	0	0	(68 982)	0	0
wycena papierów kapitałowych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(171 270)	0	0	(171 270)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	35 866	0	0	35 866	0	0
zyski straty aktuarialne	1 174	0	0	1 174	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(529 411)	529 411
Kapitał własny na koniec okresu	6 941 205	1 213 117	1 147 502	(184 962)	851 770	3 913 778

01.01.2016 - 30.09.2016 w tysiącach zł	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	Pozostałe kapitały
Kapitał własny na początek okresu	6 443 165	1 213 117	1 147 502	18 250	679 929	3 384 367
Całkowite dochody za III kwartały 2016 (netto)	408 729	0	0	(161 032)	569 761	0
wynik finansowy	569 761	0	0	0	569 761	0
wycena papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(16 220)	0	0	(16 220)	0	0
wycena papierów kapitałowych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(171 490)	0	0	(171 490)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	26 678	0	0	26 678	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(529 411)	529 411
Kapitał własny na koniec okresu	6 851 894	1 213 117	1 147 502	(142 782)	720 279	3 913 778

SKONSOLIDOWANE PRZEPLYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

w tysiącach zł	1.01.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016
Zysk (strata) po opodatkowaniu	501 580	569 761
Korekty razem:	577 831	1 039 811
Zysk/strata przypadająca na udziały niekontrolujące	0	0
Zysk/ strata z akcji (udziałów) w podmiotach podporządkowanych	0	0
Amortyzacja	39 854	41 394
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	(53 357)	13 181
Przychody z tytułu dywidend	(2 465)	(1 907)
Rezerwy	5 353	7 487
Wynik na sprzedaży i likwidacji składników działalności inwestycyjnej	(20 681)	(312 437)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	(489 959)	144 279
Zmiana stanu lokat w innych bankach oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	889 758	1 007 798
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(579 106)	(19 134)
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu (kredyty i pożyczki)	(214 931)	(86 311)
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	(774 246)	(950 062)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	648 630	(93 755)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	802 917	1 487 343
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	77 511	0
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	172 345	193 567
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	193 531	236 642
Podatek dochodowy zapłacony	(219 789)	(181 830)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	93 780	(447 413)
Pozostałe pozycje	8 686	969
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 079 411	1 609 572

B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

w tysiącach zł	1.01.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016
Wpływy z działalności inwestycyjnej	20 937	11 469
Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	18 472	9 562
Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0
Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych	0	0
Pozostałe wpływy inwestycyjne	2 465	1 907
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(1 933 338)	(5 041 463)
Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(55 903)	(23 862)
Nabycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0
Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych	(1 877 435)	(5 017 601)
Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(1 912 401)	(5 029 994)

C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

w tysiącach zł	1.01.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016
Wpływy z działalności finansowej	671 448	220 636
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	342 136	220 520
Emisja dłużnych papierów wartościowych	329 312	116
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(587 286)	(133 939)
Splata kredytów długoterminowych	(48 036)	(121 531)
Wykup dłużnych papierów wartościowych	(529 081)	0
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0
Umorzenie akcji	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(10 169)	(12 408)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	84 162	86 697

D. Zmiana stanu środków pieniężnych netto (A + B + C)	(748 828)	(3 333 725)
E. Środki pieniężne na początek okresu sprawozdawczego	5 381 982	6 851 154
F. Środki pieniężne na koniec okresu sprawozdawczego (D+E)	4 633 154	3 517 429

4. NOTY DO SKONSOLIDOWANYCH DANYCH FINANSOWYCH

Nota (1) Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze obejmujące:

	1.01.2017 - 30.09.2017	1.07.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016
Środki w banku centralnym	20 367	7 060	19 202	6 519
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	846	226	406	113
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 270 977	440 855	1 224 203	406 281
Transakcje z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	5 751	1 778	7 710	2 164
Instrumenty pochodne zabezpieczające	233 065	76 561	254 111	85 311
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu (dłużne papiery wartościowe)	6 484	1 987	3 769	769
Inwestycyjne papiery wartościowe	245 534	84 785	193 168	70 112
Razem:	1 783 024	613 252	1 702 569	571 269

Przychody odsetkowe za III kwartały roku 2017 zawierają odsetki naliczone od kredytów z rozpoznaną utratą wartości w kwocie 46 099 tys. zł (odpowiednio dla danych porównywalnych za III kwartały roku 2016 kwota tych odsetek wynosiła 44 259 tys. zł). Niniejsze przychody odsetkowe obliczane są w oparciu o kwoty zaangażowania netto uwzględniające dokonane odpisy z tytułu utraty wartości.

Nota (2) Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty obejmujące:

	1.01.2017 - 30.09.2017	1.07.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016
Depozyty bankowe	(16 432)	(6 795)	(9 216)	(3 027)
Kredyty i pożyczki od banków i innych instytucji monetarnych	(6 046)	(2 212)	(8 091)	(2 504)
Transakcje z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	(10 925)	(3 740)	(8 438)	(2 754)
Zobowiązania wobec klientów	(465 691)	(151 913)	(524 919)	(167 856)
Zobowiązania podporządkowane	(8 751)	(2 887)	(9 703)	(3 129)
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(22 364)	(7 331)	(25 146)	(8 899)
Inne	(277)	(93)	(392)	(130)
Razem:	(530 486)	(174 971)	(585 905)	(188 298)

Nota (3) Przychody z tytułu prowizji

	1.01.2017 - 30.09.2017	1.07.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016
Prowizje za prowadzenie rachunków	58 052	18 680	60 853	20 200
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	45 545	16 304	39 684	13 607
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	112 883	37 947	104 681	33 543
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	9 410	2 871	9 286	2 617
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	120 657	41 998	109 628	38 761
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	73 523	24 620	45 431	19 731
Prowizje z tytułu dystrybucji jednostek uczestnictwa i innych produktów oszczędnościowych	67 378	21 602	52 287	20 989
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	15 745	4 853	14 469	5 079
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	68 088	24 181	59 298	19 934
Pozostałe prowizje	22 045	8 008	13 945	4 778
Razem:	593 326	201 064	509 562	179 239

Nota (4) Koszty z tytułu prowizji

	1.01.2017 - 30.09.2017	1.07.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016
Prowizje za prowadzenie rachunków	(1 170)	(437)	(1 001)	(367)
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	(2 645)	(1 048)	(1 614)	(562)
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	(13 852)	(5 165)	(14 840)	(4 228)
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	(57 226)	(20 127)	(51 321)	(18 355)
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	(2 715)	(790)	(2 509)	(840)
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	(7 550)	(2 699)	(6 491)	(2 104)
Pozostałe prowizje	(13 995)	(5 260)	(7 458)	(2 591)
Razem:	(99 153)	(35 526)	(85 234)	(29 047)

Nota (5a) Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych

	1.01.2017 - 30.09.2017	1.07.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016
Operacje instrumentami dłużnymi	6 787	2 602	21 976	2 545
Operacje instrumentami kapitałowymi i jednostkami uczestnictwa	2 432	2 436	283 038	0
Razem:	9 219	5 038	305 014	2 545

Nota (5b) Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany

	1.01.2017 - 30.09.2017	1.07.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016
Operacje papierami wartościowymi	3 474	457	1 428	(316)
Operacje instrumentami pochodnymi	21 166	4 521	23 458	4 502
Wynik z rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej:	0	0	72	0
- wynik z instrumentów zabezpieczających	0	0	866	0
- wynik z pozycji zabezpieczanej	0	0	(794)	0
Wynik z pozycji wymiany	124 893	43 407	101 261	39 157
Koszty operacji finansowych	(1 287)	(589)	(1 334)	(467)
Razem:	148 246	47 796	124 885	42 876

Nota (6) Koszty działania

	1.01.2017 - 30.09.2017	1.07.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016
Koszty pracownicze	(443 966)	(149 012)	(417 237)	(139 323)
Wynagrodzenia	(366 017)	(124 876)	(346 600)	(117 263)
Narzuty na wynagrodzenia	(61 650)	(19 216)	(58 357)	(18 172)
Świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	(16 299)	(4 920)	(12 280)	(3 888)
rezerwy na odprawy emerytalne	(2 130)	(720)	68	0
rezerwy na niewykorzystane urlopy	(23)	(7)	(9)	(2)
pozostałe	(14 146)	(4 193)	(12 339)	(3 886)
Koszty ogólnie - administracyjne	(367 923)	(128 508)	(371 980)	(125 453)
Koszty reklamy, promocji i reprezentacji	(36 069)	(14 870)	(34 301)	(13 270)
Koszty informatyki i łączności	(57 798)	(19 583)	(55 333)	(19 002)
Koszty wynajmu	(118 437)	(39 714)	(132 259)	(41 335)
Koszty utrzymania budynków, wyposażenia, materiałów	(19 118)	(6 380)	(19 724)	(6 729)
Koszty bankomatów i obsługi gotówki	(13 010)	(4 465)	(12 528)	(4 286)
Koszty usług doradczych, audytowych, prawniczych, tłumaczeń	(22 498)	(9 701)	(15 590)	(7 097)
Podatki i opłaty różne	(12 987)	(4 560)	(12 281)	(3 875)
Koszty KIR	(3 546)	(1 211)	(3 285)	(1 144)
Koszty PFRON	(3 568)	(1 021)	(3 686)	(1 249)
Koszty BFG - składka na fundusz gwarancyjny	(39 737)	(13 237)	(45 905)	(15 345)
Koszty Nadzoru Finansowego	(1 756)	782	(3 940)	(1 261)
Pozostałe	(39 399)	(14 548)	(33 148)	(10 860)
Razem:	(811 889)	(277 520)	(789 217)	(264 776)

Nota (7) Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych

	1.01.2017 - 30.09.2017	1.07.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(192 749)	(67 937)	(153 374)	(53 544)
Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(498 583)	(141 061)	(476 078)	(133 712)
Odwrocenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	302 057	69 912	286 867	61 700
Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	1 547	982	11 686	72
Sprzedaż wierzytelności	2 230	2 230	24 151	18 396
Z tytułu odpisów dla papierów wartościowych	662	0	27	4
Utworzenie odpisów dla papierów wartościowych	0	0	0	0
Odwrocenie odpisów dla papierów wartościowych	662	0	27	4
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	631	(1 239)	(3 550)	1 402
Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(13 176)	(1 538)	(7 910)	513
Odwrocenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	13 807	299	4 360	889
Razem:	(191 456)	(69 176)	(156 897)	(52 138)

Nota (8a) Podatek dochodowy ujęty w rachunku zysków i strat

	1.01.2017 - 30.09.2017	1.07.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016
Bieżący podatek	(231 613)	(82 005)	(220 054)	(55 141)
Podatek odroczony:	48 428	18 454	16 967	1 724
Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	48 112	18 306	18 698	1 600
Powstanie / (Wykorzystanie) straty podatkowej	316	148	(1 731)	124
Razem obciążenie podatkowe w rachunku zysków i strat:	(183 185)	(63 551)	(203 087)	(53 417)

Nota (8b) Efektywna stawka podatkowa

	1.01.2017 - 30.09.2017	1.07.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016
Wynik finansowy brutto	684 765	251 035	772 848	192 229
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%	19%	19%
Podatek dochodowy wg obowiązującej stawki podatkowej 19%	(130 105)	(47 697)	(146 841)	(36 523)
Wpływ różnic trwałych na obciążenia podatkowe:	(53 080)	(15 854)	(56 121)	(15 944)
Przychody niepodlegające opodatkowaniu	354	2	926	413
Przychody z tytułu dywidend	322	(7)	341	4
Rozwiązanie pozostałych rezerw	32	9	585	447
Pozostałe	0	0	0	(38)
Koszty nie stanowiące kosztów podatkowych	(53 434)	(15 856)	(57 047)	(16 357)
Strata na zbyciu wierzytelności	(817)	(817)	(11 423)	(8 510)
Składka PFRON	(678)	(194)	(700)	(236)
Składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(16 374)	(2 516)	(4 126)	(1 379)
Podatek bankowy	(26 611)	(8 812)	(24 309)	(9 007)
Koszty rezerw na należności faktoringowe	(3 265)	(606)	(2 334)	104
Wierzytelności spisane w ciężar rezerw	(1 115)	(241)	(1 335)	(132)
Koszty postępowań sądowych i spraw spornych	(1 495)	(1 395)	(8 213)	(373)
Koszty amortyzacji i ubezpieczeń samochodów osobowych w części przekraczającej 20.000 Euro	(2 006)	(807)	(1 421)	(65)
Pozostałe	(1 073)	(468)	(3 186)	3 241
Kwota ujemnych różnic przejściowych, w związku z którymi nie ujęto w bilansie składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	(125)	(950)
Razem obciążenie podatkowe w rachunku zysków i strat	(183 185)	(63 551)	(203 087)	(53 417)
Efektywna stawka podatkowa	27%	25%	26%	28%

Nota (8c) Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitale własnym

	30.09.2017	31.12.2016
Wycena papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(11 279)	8 985
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	19 102	34 319
Zyski / (straty) aktuarialne	81	81
Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach:	7 904	43 385

Począwszy od 1 stycznia 2011 r. Bank utworzył łącznie z jednostką zależną - spółką Millennium Services Sp. z o.o., Podatkową Grupę Kapitałową (PGK). PGK jest instytucją prawa podatkowego przewidzianą przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Jej istotą jest skupienie dwóch lub więcej podmiotów powiązanych kapitałowo pod postacią jednego podatnika podatku dochodowego od osób prawnych. Utworzenie PGK nie prowadzi do powstania nowego podmiotu, a konsolidacja dokonuje się wyłącznie na poziomie rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych. Zawiązanie PGK ma na celu zwiększenie efektywności zarządzania w obszarze podatkowym w ramach Grupy Kapitałowej Banku oraz ograniczenie ryzyk wynikających z obowiązków w zakresie rozliczeń w podatku dochodowym od osób prawnych, poprzez centralizację kompetencji wynikającą z przeniesienia na jeden podmiot (Bank) obowiązków w zakresie obliczania i wpłacania podatku.

Od 1 stycznia 2017 r. funkcjonuje nowa PGK Banku składająca się z: Banku Millennium S.A (podmiot dominujący), Millennium Service Sp. z o.o. oraz Millennium Goodie Sp. z o.o. Niniejsza PGK została utworzona na okres trzech lat: od 1 stycznia 2017 - 31 grudnia 2019.

Postępowania kontrolne Urzędu Kontroli Skarbowej w Banku Millennium S.A.

W związku z zakończeniem czynności prawnych podejmowanych w odniesieniu do kontroli skarbowych opisywanych w poprzednich raportach okresowych, bieżący raport nie zawiera opisu zakończonych postępowań. Informacje te po raz ostatni były prezentowane w raporcie opublikowanym za I kwartał 2017 r.

Postanowieniem z dnia 19 listopada 2014 roku Dyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej (UKS) wszczął postępowanie kontrolne w zakresie rzetelności deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczenia i wpłacenia podatku CIT za 2010 rok. W wyniku przeprowadzonego postępowania wydał w dniu 19 grudnia 2016 r. decyzję, w której zwiększył podatek należny o kwotę 1 679 202 zł. W dniu 3 stycznia 2017 r. wniesione zostało odwołanie od wydanej decyzji do organu II instancji. W konsekwencji odwołania w dniu 19 maja 2017 roku Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Warszawie, w wydanej decyzji uchylił w całości decyzję organu I instancji i przekazał do ponownego rozpatrzenia przez ten organ. Postanowieniem Naczelnika Mazowieckiego Urzędu Celno-Skarbowego w Warszawie (dawny UKS) z dnia 31 sierpnia 2017 r. termin zakończenia postępowania kontrolnego został wyznaczony na 3 listopada br.

W ramach prowadzonego postępowania kontrolnego UKS postanowieniem z dnia 24 listopada 2016 r. Dyrektor UKS wskazał na możliwość złożenia korekty w zakresie postępowania kontrolnego, uprzednio złożonej deklaracji podatkowej. Bank korzystając z tej możliwości w dniu 1 grudnia 2016 r. złożył korektę CIT-8 za rok 2010 wraz z wyjaśnieniami przyczyn korekty, zawierając w treści wniosek o stwierdzenie nadpłaty. Decyzją z dnia 1 marca 2017 r. Naczelnik II Mazowieckiego Urzędu Skarbowego umorzył postępowanie w sprawie nadpłaty podatku, stwierdzając, że korekta deklaracji była skuteczna, ale została wyeliminowana z obrotu prawnego decyzją Dyrektora UKS z dnia 19 grudnia 2016 r. W dniu 13 marca 2017 r. Bank odwołał się od tej decyzji do organu II instancji, który w dniu 19 czerwca 2017 r. wydał decyzję utrzymującą w mocy zaskarżoną decyzję. W dniu 19 lipca 2017 r. Bank wniósł skargę na tą decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

Nota (9) Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym

	30.09.2017	31.12.2016
Rachunki bieżące	86 030	194 464
Lokaty udzielone	267 415	1 071 206
Kredyty i pożyczki udzielone	0	0
Odsetki	2 173	2 141
Razem należności brutto	355 619	1 267 811
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	0	0
Razem należności netto	355 619	1 267 811

Nota (10a) Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej

	30.09.2017	31.12.2016
Dłużne papiery wartościowe	408 409	314 476
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	408 401	314 466
a) bony	0	0
b) obligacje	408 401	314 466
Pozostałe papiery wartościowe	8	10
a) notowane	8	10
b) nienotowane	0	0
Instrumenty kapitałowe	162	110
Kwotowane na aktywnym rynku	162	110
a) podmiotów finansowych	0	0
b) podmiotów niefinansowych	162	110
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	8 663	11 889
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	181 310	238 099
Razem:	598 544	564 574

Nota (10b) Wycena pochodnych instrumentów finansowych i korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej oraz Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych wg stanu na 30.09.2017

	Wartości godziwe		
	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	(6 409)	70 235	76 644
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	(6 409)	70 235	76 644
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	0	0	0
2. Walutowe instrumenty pochodne	10 237	64 273	54 036
Kontrakty walutowe	(5 496)	17 108	22 604
Swapy walutowe	22 811	45 449	22 638
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	(7 078)	1 716	8 794
Opcje walutowe	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	(44 667)	45	44 712
Opcje wbudowane w depozyty	(39 427)	0	39 427
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	(5 240)	45	5 285
4. Opcje na indeksy	44 443	46 757	2 314
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, razem:	3 604	181 310	177 706
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej		8 663	8 373
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych			211 209

Nota (10c) Wycena pochodnych instrumentów finansowych i korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej oraz Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych wg stanu na 31.12.2016

	Wartości godziwe		
	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	(5 481)	134 128	139 609
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	(5 481)	134 128	139 609
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	0	0	0
2. Walutowe instrumenty pochodne	22 231	76 503	54 272
Kontrakty walutowe	(4 542)	12 502	17 044
Swapy walutowe	53 113	58 023	4 910
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	(26 340)	5 813	32 153
Opcje walutowe	0	165	165
3. Instrumenty wbudowane	(26 116)	237	26 353
Opcje wbudowane w depozyty	(22 128)	0	22 128
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	(3 988)	237	4 225
4. Opcje na indeksy	26 199	27 231	1 032
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, razem:	16 833	238 099	221 266
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej		11 889	10 896
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych			106 853

Na dzień 30.09.2017 Grupa stosowała rachunkowość zabezpieczeń do poniższych relacji:

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel zmiennoprocentowych walutowych kredytów hipotecznych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych kredytów hipotecznych
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej przepływów pieniężnych dla części okresu - w horyzoncie czasowym trwania transakcji zabezpieczających - z tytułu zmiennoprocentowych kredytów w walucie obcej poprzez zamianę przepływów odsetkowych w walucie obcej na przepływy złotowe.	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez złotowe kredyty hipoteczne. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka stopy procentowej.
Pozycje zabezpieczane	Przepływy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych.	Przepływy pieniężne wynikające z portfela złotych kredytów hipotecznych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje FX Swap	Transakcje IRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki od instrumentów zabezpieczających (rozliczone punkty swapowe) prezentowane są w marży odsetkowej.	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jaki i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym.

Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je zobowiązań złotych	
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez walutowe kredyty hipoteczne oraz przez zobowiązania złote stanowiące bazę finansową dla tych kredytów. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego oraz ryzyka stopy procentowej.
Pozycje zabezpieczane	Przeptywy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych i wyemitowanych złotych dłużnych papierów wartościowych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje CIRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jak i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym; wycena instrumentów zabezpieczających oraz zabezpieczanych z tytułu różnic kursowych ujmowana jest jako Wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany.

Nota (11a) Rachunkowość zabezpieczeń wg stanu na 30.09.2017

	Wartości godziwe		
	Razem	Aktywa	Pasywa
Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym			
Kontrakty CIRS	195 299	512 404	317 105
Kontrakty IRS	7 827	7 857	30
Kontrakty FXS	56 669	56 669	0
Razem:	259 795	576 930	317 135

Wg stanu na 30.09.2017 r. nie wystąpiły czynne relacje zabezpieczające wartość godziwą.

Nota (11b) Rachunkowość zabezpieczeń wg stanu na 31.12.2016

	Wartości godziwe		
	Razem	Aktywa	Pasywa
Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym			
Kontrakty CIRS	(1 139 740)	391	1 140 131
Kontrakty IRS	6 063	7 070	1 007
Kontrakty FXS	1 957	10 473	8 516
Razem:	(1 131 720)	17 934	1 149 654

Wg stanu na 31.12.2016 r. nie wystąpiły czynne relacje zabezpieczające wartość godziwą.

Nota (12a) Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	30.09.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki udzielone	42 230 317	41 972 241
- podmiotom gospodarczym	9 470 749	8 494 801
- klientom indywidualnym	32 451 401	33 159 579
- jednostkom budżetowym	308 167	317 861
Należności z tytułu kart płatniczych	749 006	712 001
- od podmiotów gospodarczych	22 776	22 803
- od klientów indywidualnych	726 230	689 198
Skupione wierzytelności	208 459	141 563
- podmiotów gospodarczych	207 611	141 563
- jednostek budżetowych	848	0
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	10 983	11 506
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	4 559	4 424
Należności z tytułu leasingu finansowego	5 619 619	5 261 332
Inne	5 607	5 150
Odsetki	269 984	276 739
Razem brutto:	49 098 534	48 384 956
Odpisy aktualizujące wartość należności	(1 505 308)	(1 364 913)
Razem netto:	47 593 226	47 020 043

Nota (12b) Jakość portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom

	30.09.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	49 098 534	48 384 956
- z rozpoznaną utratą wartości	2 262 340	2 179 456
- bez utraty wartości	46 836 194	46 205 500
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 505 308)	(1 364 913)
- na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	(1 312 545)	(1 179 173)
- na poniesione ale jeszcze niezareportowane straty (IBNR)	(192 763)	(185 740)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	47 593 226	47 020 043

Nota (12c) Podział portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom według metody szacunku utraty wartości

	30.09.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	49 098 534	48 384 956
- wyceniane indywidualnie	731 056	838 560
- wyceniane portfelowo	48 367 478	47 546 396
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 505 308)	(1 364 913)
- utworzony na bazie analizy indywidualnej	(386 811)	(382 036)
- utworzony na bazie analizy kolektywnej	(1 118 497)	(982 877)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	47 593 226	47 020 043

Nota (12d) Podział portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom według rodzaju klientów

	30.09.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	49 098 534	48 384 956
- korporacyjnym	15 690 194	14 300 739
- indywidualnym	33 408 340	34 084 217
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(1 505 308)	(1 364 913)
- utworzony na należności od klientów korporacyjnych	(559 746)	(522 324)
- utworzony na należności od klientów indywidualnych	(945 562)	(842 589)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	47 593 226	47 020 043

Nota (12e) Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek

	01.01.2017 - 30.09.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Stan na początek okresu	1 364 913	1 460 928
Zmiana w wartości rezerw:	140 395	(96 015)
Odpisy dokonane w okresie	498 583	613 932
Wartości spisane w ciężar odpisów	(38 428)	(63 989)
Odwrócenie odpisów w okresie	(302 057)	(358 671)
Sprzedaż wierzytelności	(5 897)	(283 375)
Zmiana z tytułu różnic kursowych	(11 806)	5 994
Inne	0	(9 906)
Stan na koniec okresu:	1 505 308	1 364 913

Nota (13) Inwestycyjne aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

	30.09.2017	31.12.2016
Dłużne papiery wartościowe	16 437 510	17 092 257
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	15 610 160	14 289 633
a) bony	0	0
b) obligacje	15 610 160	14 289 633
Papiery wartościowe banku centralnego	691 970	2 669 700
a) bony	691 970	2 669 700
b) obligacje	0	0
Pozostałe papiery wartościowe	135 380	132 924
a) notowane	80 081	79 236
b) nienotowane	55 299	53 688
Udziały i akcje w innych jednostkach	48 152	42 890
Inne instrumenty finansowe	0	200
Razem aktywa finansowe dostępne do sprzedaży:	16 485 662	17 135 347

Nota (14) Odpisy z tytułu utraty wartości wybranych składników aktywów

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	rzeczowe aktywa trwałe	wartości niematerialne	aktywa trwałe do zbycia	inne aktywa
Stan na 01.01.2017	7 142	9 808	3 988	136	7 145
- Utworzenie odpisów	0	658	0	0	3 326
- Odwrócenie odpisów	(662)	(1 412)	0	0	(2 383)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(353)
- Sprzedaż aktywów	(164)	0	0	0	0
- Inne zmiany	0	0	0	0	0
Stan na 30.09.2017	6 316	9 054	3 988	136	7 735

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	rzeczowe aktywa trwałe	wartości niematerialne	aktywa trwałe do zbycia	inne aktywa
Stan na 01.01.2016	44	17 719	3 988	136	4 843
- Utworzenie odpisów	0	1 054	0	0	4 511
- Odwrócenie odpisów	(62)	(8 300)	0	0	(1 121)
- Wykorzystanie	(10)	0	0	0	(1 088)
- Sprzedaż aktywów	0	(665)	0	0	0
- Inne zmiany	7 169	0	0	0	0
Stan na 31.12.2016	7 142	9 808	3 988	136	7 145

Nota (15) Aktywa / Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	30.09.2017			31.12.2016		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczone podatki dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczone podatki dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	69 524	(11 231)	58 293	87 978	(20 674)	67 304
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	12 346	(30 391)	(18 045)	309 598	(320 898)	(11 300)
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	11 806	(23 125)	(11 319)	20 583	(33 779)	(13 196)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	29 059	(33 060)	(4 001)	21 491	(39 390)	(17 899)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	13	(28 380)	(28 367)	17	(24 455)	(24 438)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	87 061	(1 473)	85 588	82 216	(1 271)	80 945
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	162 782	0	162 782	119 270	0	119 270
Świadczenia pracownicze	13 999	0	13 999	13 774	8	13 782
Rezerwy na koszty	21 240	0	21 240	13 078	0	13 078
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	19 197	(11 293)	7 904	43 440	(54)	43 385
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	437	0	437	121	0	121
Pozostałe	127	(1 926)	(1 799)	6 252	(3 538)	2 714
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	427 591	(140 879)	286 712	717 818	(444 051)	273 767

Nota (16) Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych

	30.09.2017	31.12.2016
W rachunku bieżącym	162 357	115 567
Depozyty terminowe	849 884	256 776
Otrzymane kredyty i pożyczki	1 158 151	897 532
Odsetki	2 676	870
Razem:	2 173 068	1 270 745

Nota (17) Zobowiązania wobec klientów wg struktury rodzajowej

	30.09.2017	31.12.2016
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	40 081 457	39 681 704
Rachunki bieżące	25 078 849	23 023 622
Depozyty terminowe	14 843 274	16 502 023
Inne	95 537	84 811
Naliczone odsetki	63 797	71 248
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	13 797 853	13 873 616
Rachunki bieżące	5 641 056	5 766 433
Depozyty terminowe	7 921 279	7 839 361
Inne	221 619	253 522
Naliczone odsetki	13 899	14 300
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	2 799 216	2 320 289
Rachunki bieżące	929 414	979 696
Depozyty terminowe	1 824 395	1 311 250
Inne	41 198	27 348
Naliczone odsetki	4 209	1 995
Razem:	56 678 526	55 875 609

Nota (18) Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

	01.01.2017 - 30.09.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Stan na początek okresu	1 313 836	1 134 250
Zwiększenia, z tytułu:	664 012	628 525
- emisja obligacji Banku	329 312	29 726
- emisja obligacji Millennium Leasing	275 500	452 600
- emisja bankowych papierów wartościowych	36 519	112 324
- naliczenie odsetek	22 681	33 875
Zmniejszenia, z tytułu:	(786 271)	(448 939)
- wykup obligacji Banku	(529 081)	(29 450)
- wykup obligacji Millennium Leasing	(163 900)	(251 200)
- wykup bankowych papierów wartościowych	(72 722)	(134 750)
- wypłata odsetek	(20 568)	(33 539)
Stan na koniec okresu	1 191 578	1 313 836

Nota (19) Rezerwy

	01.01.2017 - 30.09.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe		
Stan na początek okresu	24 633	14 239
Utworzenie rezerw	13 176	15 279
Rozwiązanie rezerw	(13 807)	(4 804)
Różnice kursowe	(63)	(81)
Stan na koniec okresu	23 939	24 633
Rezerwy na roszczenia sporne		
Stan na początek okresu	24 782	16 609
Utworzenie rezerw	18 295	37 287
Rozwiązanie rezerw	(169)	(5 579)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(12 079)	(25 973)
Inne / reklasyfikacja	0	2 438
Stan na koniec okresu	30 829	24 782
Razem:	54 768	49 415

5. ZMIANY W PROCESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Zarządzanie ryzykiem odgrywa kluczową rolę w strategii zrównoważonego i stabilnego rozwoju Grupy, służąc optymalizacji proporcji pomiędzy ryzykiem i zwrotem w ramach różnych linii biznesowych, jak również utrzymaniu adekwatnego profilu ryzyka w zakresie kapitału i płynności.

W celu zapewnienia efektywnego zarządzania ryzykiem oraz spójnej polityki, Grupa wdrożyła model zarządzania ryzykiem, w którym w sposób zintegrowany zarządzane jest ryzyko kredytowe, rynkowe, płynności oraz operacyjne.

Ryzyko kredytowe

W III kwartale 2017 roku Grupa Banku Millennium, zarówno w segmencie korporacyjnym jaki i detalicznym, koncentrowała się na dalszym doskonaleniu polityki kredytowej a także narzędzi i procesów zarządzania ryzykiem kredytowym.

W segmencie korporacyjnym Grupa skupiła się na dostosowaniu polityki i regulacji kredytowych do zmieniających się warunków prawnych (szczególnie w zakresie prawa restrukturyzacyjnego i upadłościowego) oraz na działaniach mających na celu usprawnienie i przyspieszenie procesów kredytowych. Dokonano również aktualizacji stosowanej polityki branżowej i apetytu na ryzyko w poszczególnych sektorach. Podobnie jak w poprzednich okresach kontynuowano prace nad doskonaleniem narzędzi informatycznych wspierających procesy, w szczególności proces monitorowania oraz rozszerzaniem oferty kredytowej.

W segmencie detalicznym Grupa kontynuowała działania z zakresu optymalizacji metodologii, narzędzi i procesów zarządzania ryzykiem kredytowym. Grupa realizowała zmiany do metodologii i procesów wynikających głównie z rozszerzania oferty kredytowej dla nowych grup klientów w przypadku kredytów konsumpcyjnych oraz dostosowaniu regulacji kredytowych do zmieniających się warunków rynkowych i prawnych w zakresie kredytów hipotecznych.

Szczególną uwagę skupiono na wdrożeniu zmian w obszarze polityki udzielania kredytów konsumpcyjnych i kredytów hipotecznych oraz na działaniach mających na celu usprawnienie i przyspieszenie procesów kredytowych. Nowe rozwiązania dotyczyły m.in. rozszerzenia listy źródeł dochodów akceptowanych przez Bank, optymalizacji procesowania wniosków przez analityka kredytowego, w szczególności w przypadku wystąpienia decyzji negatywnej, automatyzacji procesu przyznawania produktów kredytowych pracownikom Banku oraz innym osobom powiązanych z Bankiem, wprowadzenia zmian w procesie hipotecznym w zakresie akceptacji: dokumentów dochodowych i zabezpieczeń, przedmiotu kredytowania i zabezpieczenia. W procesie hipotecznych dodatkowo zaktualizowano wysokość wieku emerytalnego w związku ze zmianą „Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych” oraz dostosowano ten proces do wymogów „Ustawy o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami” (m.in. wprowadzenie nowego wniosku o udzielnie kredytu, wydłużenie terminu ważności decyzji kredytowej).

Wszystkie powyższe zmiany miały na celu usprawnienie procesu kredytowego oraz ujednoczenie zasad dotyczących identyfikacji ryzyka występującego w procesie przyznawania produktów kredytowych klientom segmentu detalicznego.

Struktura kredytów i pożyczek udzielonych klientom i bankom oraz podstawowe wskaźniki portfela kredytowego na koniec III kwartału 2017 r. przedstawiają się następująco:

	30.09.2017		31.12.2016	
	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków
Nieprzeterminowane i bez rozpoznanej utraty wartości	45 321 689	355 619	44 779 120	1 267 811
Przeterminowane(*), bez rozpoznanej utraty wartości	1 514 505	0	1 426 379	0
Łącznie bez rozpoznanej utraty wartości	46 836 194	355 619	46 205 499	1 267 811
Z rozpoznąą utratą wartości	2 262 340	0	2 179 457	0
Razem brutto	49 098 534	355 619	48 384 956	1 267 811
Odpisy z tytułu utraty wartości, łącznie z IBNR	(1 505 308)	0	(1 364 913)	0
Razem netto	47 593 226	355 619	47 020 043	1 267 811
Kredyty z rozpoznąą utratą wartości / kredyty ogółem	4,61%	0,00%	4,50%	0,00%

(*) Należności przeterminowane do 4 dni włącznie są traktowane jako techniczne i nie są wykazywane w tej kategorii.

Ryzyko rynkowe

Główną miarą, stosowaną przez Grupę w celu oceny ryzyk rynkowych jest parametryczny model VaR (wartość narażona na ryzyko) - spodziewana strata, która może powstać na portfelu w określonym czasie (10-dniowy okres utrzymania) oraz z określonym prawdopodobieństwem (99% poziom ufności) z tytułu niekorzystnego ruchu na rynku. Pomiar, monitorowanie oraz raportowanie ryzyka rynkowego odbywa się codziennie, zarówno indywidualnie dla każdego z obszarów odpowiedzialnych za podejmowanie ryzyka i zarządzanie nim, jak i na bazie skonsolidowanej, z uwzględnieniem efektu dywersyfikacji istniejącej pomiędzy poszczególnymi portfelami. Wszystkie ewentualne przekroczenia limitów na ryzyko rynkowe są raportowane i udokumentowane oraz ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencji.

W III kwartale 2017 roku limity ograniczające ryzyko rynkowe nie uległy zmianie.

Wskaźniki VaR dla Grupy, czyli łącznie dla Księgi Handlowej oraz Księgi Bankowej, pozostawały w analizowanym okresie średnio na poziomie ok. 18,4 mln PLN (6% limitu) oraz ok. 18,7 mln PLN (6% limitu) na koniec września 2017 roku. Ekspozycje na ryzyko rynkowe w ujęciu VaR w Grupie w III kwartale 2017 roku, w podziale na typy ryzyka, przedstawiono w poniżej tabeli (tys. PLN).

Miary VaR dla ryzyka rynkowego

	30.09.2017		VaR (3 kwartał 2017)			30.06.2017	
	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu	Średnio	Maksimum	Minimum	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu
Ryzyko całkowite	18 656	6%	18 407	20 854	13 088	19 987	6%
Ryzyko ogólne	16 598	5%	16 320	18 878	11 058	18 012	6%
VaR stopy procentowej	16 595	5%	16 332	18 883	11 063	18 024	6%
Ryzyko kursowe	15	0%	138	2 008	10	59	0%
Efekt dywersyfikacji	0,1%					0,4%	
Ryzyko szczególne	2 059	1%	2 087	2 633	1 974	1 975	1%

W III kwartale 2017 roku całkowite limity ryzyka rynkowego w ujęciu VaR nie były przekraczane - zarówno dla całej Grupy, jak i dla Księgi Bankowej i Księgi Handlowej z osobna.

Otwarte pozycje stanowią głównie instrumenty na stopę procentową oraz instrumenty walutowe. Zgodnie ze Strategią Ryzyka przyjętą w Banku, otwarte pozycje walutowe w Banku są dozwolone, ale powinny być utrzymywane na niskim poziomie. W tym celu wprowadzono w Banku system konserwatywnych limitów na otwartą pozycję walutową (zarówno limity w ciągu dnia jak i na zamknięcie), a otwarte pozycje walutowe dozwolone są jedynie w Księdze Handlowej. W III kwartale 2017 roku całkowita pozycja walutowa (w ciągu dnia, jak również na zamknięcie) pozostawała znacznie poniżej obowiązujących limitów maksymalnych.

Oprócz wyżej wspomnianych ograniczeń ryzyka rynkowego, w Grupie obowiązują również limity maksymalnej straty dla portfeli rynków finansowych. Celem jest ograniczenie maksymalnej straty dla działalności handlowej Grupy. W przypadku osiągnięcia limitu dokonuje się przeglądu strategii zarządzania oraz zasadności przyjmowanej pozycji.

W przypadku Księgi Bankowej, głównym składnikiem ryzyka rynkowego jest ryzyko stopy procentowej. W celu zarządzania tym ryzykiem, stosuje się następujące zasady:

- Ryzyko rynkowe wynikające z działalności bankowej jest aktywnie zabezpieczane lub podlega comiesięcznemu transferowi do obszarów, które aktywnie zarządzają ryzykiem rynkowym i podlegają pomiarowi w kategoriach ekspozycji na ryzyko oraz rachunku wyników,
- Bank stosuje naturalne zabezpieczanie pomiędzy kredytami i depozytami, jak również obligacjami o stałej stopie procentowej i instrumentami pochodnymi, do zarządzania ryzykiem stopy procentowej, przy czym głównym celem jest ochrona wyniku odsetkowego netto.

Wahania rynkowych stóp procentowych mają wpływ na wynik odsetkowy netto Grupy, zarówno w krótkim jak i w średnim horyzoncie czasu, wpływając również na jego wartość ekonomiczną w perspektywie długoterminowej. Pomiar obydwu wielkości jest komplementarny w rozumieniu pełnego zakresu ryzyka stopy procentowej w Księdze Bankowej. Z tego względu, obok codziennego pomiaru ryzyka rynkowego metodą wartości zagrożonej, pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje dodatkowo na bazie miesięcznej miary oparte zarówno o zyski, jak i na bazie kwartalnej o wartość ekonomiczną, w szczególności:

- wpływ na wynik z tytułu odsetek w horyzoncie następnym 12 miesięcy w wyniku jednorazowej zmiany stóp procentowych o 100 punktów bazowych w dół/górę,
- wartość ekonomiczną kapitału, która mierzy teoretyczną zmianę wartości bieżącej netto wszystkich pozycji Grupy na skutek szokowych zmian w równoległym przesunięciu rynkowej krzywej dochodowości w dół/górę. Tym samym, wyniki wskazują na wrażliwość wartości ekonomicznej Grupy na skutek zmian stóp procentowych.

W III kwartale 2017 r., wyniki powyższych analiz w Księdze Bankowej pozostawały w ramach ustalonych wewnętrznie limitów.

Ryzyko płynności

Pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka płynności odbywa się codziennie z użyciem zarówno miar określonych przez organy nadzorcze jak i wskaźników wewnętrznych, dla których zostały ustalone limity. W III kwartale 2017 Grupa wykazała się dobrą pozycją płynnościową. Wszystkie nadzorcze oraz wewnętrzne wskaźniki płynności pozostawały znacznie powyżej obowiązujących minimalnych limitów.

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR), Grupa wyznacza wymóg pokrycia płynności (LCR). Minimalny, nadzorczy poziom wskaźnika LCR w wysokości 80%, który obowiązuje w 2017 roku, został spełniony przez Grupę. LCR dla Grupy osiągnął poziom 154% na koniec września 2017 roku (147% na koniec czerwca 2017 roku). Wskaźnik ten jest wyznaczany codziennie i raportowany w okresach miesięcznych do NBP od marca 2014 roku. Wewnętrznie wskaźnik LCR szacowany jest codziennie i raportowany z pozostałymi wewnętrznymi miarami płynności do obszarów odpowiedzialnych za zarządzanie i kontrolę ryzyka płynności w Grupie na bazie dziennej.

W III kwartale 2017 roku Grupa konsekwentnie utrzymywała wskaźnik kredyty/depozyty na poziomie znacznie poniżej 100%. Wskaźnik ten, z uwzględnieniem emisji własnych dla Klientów detalicznych oraz transakcji z przyrzeczeniem odkupu z Klientami, wynosił 83% na koniec września 2017 roku (82% na koniec czerwca 2017). Grupa kontynuowała politykę inwestowania nadwyżki płynności głównie w portfel aktywów płynnych, w szczególności w polskie papiery wartościowe o niskim ryzyku szczególnym (Polskie, skarbowe papiery wartościowe, bony skarbowe i pieniężne NBP), których udział w portfelu papierów wartościowych ogółem wynosił na koniec września 2017 roku ok. 99%. W ciągu 2017 roku, portfel ten nieznacznie spadł z 17,3 miliardów na koniec grudnia 2016 roku (25% aktywów ogółem) do 16,7 miliardów PLN na koniec września 2017 roku (24% aktywów ogółem). Aktywa te charakteryzują się wysokim poziomem płynności oraz mogą być w łatwy sposób wykorzystane jako zabezpieczenie bądź sprzedane bez znacznej utraty ich wartości. Portfel ten, uzupełniony gotówką oraz ekspozycjami wobec Narodowego Banku Polskiego, traktowany jako zapas płynności Grupy, który pozwoli przetrwać ewentualne sytuacje kryzysowe.

Głównym źródłem finansowania pozostaje baza depozytowa, czyli duże, zdywersyfikowane oraz stabilne środki pochodzące od klientów detalicznych i korporacyjnych oraz od sektora publicznego. Baza depozytowa uzupełniona jest o depozyty instytucji finansowych oraz inne operacje rynku pieniężnego. Źródłem finansowania średnioterminowego pozostają również pożyczki średnioterminowe, dług podporządkowany oraz emisja obligacji własnych.

Poziom koncentracji depozytów jest monitorowany na bieżąco i nie miał negatywnego wpływu na stabilność bazy depozytowej w III kwartale 2017 roku. W przypadku znacznego wzrostu udziału największych deponentów w bazie depozytowej, dodatkowe środki pozyskane od tych deponentów nie są traktowane jako stabilne. Co więcej, w celu zabezpieczenia przed fluktuacjami bazy depozytowej, Grupa utrzymuje rezerwę płynnych aktywów w postaci portfela papierów wartościowych jak opisano powyżej.

W III kwartale 2017 roku, Bank kontynuował działania związane z pozyskaniem dodatkowego finansowania poprzez kredyty od instytucji finansowych oraz emisję obligacji w celu zdywersyfikowania źródeł finansowania. W sierpniu 2017 roku, w ramach kontynuacji działań związanych z dywersyfikacją źródeł średnioterminowego finansowania w walutach obcych, Bank zawarł umowę z Industrial and Commercial Bank of China (Europe) S.A., Oddział w Polsce (ICBC Europe), dotyczącą zaciągnięcia 3-letniej, niezabezpieczonej pożyczki w kwocie 80 mln EUR. Oprocentowanie pożyczki oparte jest na stawce EURIBOR 6M oraz marży zaś środki przeznaczone są na ogólne finansowanie działalności pożyczkobiorcy. Spłata pożyczki przez Bank nastąpi jednorazowo, w sierpniu 2020 roku.

Grupa zapewnia płynność w walutach obcych poprzez pożyczki bilateralne denominowane w walucie obcej, dług podporządkowany oraz transakcje swapów walutowych jak i procentowo-walutowych. Portfel swapów jest zdywersyfikowany w zakresie kontrahentów oraz terminów zapadalności. Z większością kontrahentów, Bank ma podpisane aneksy do umów ramowych, regulujące kwestie zabezpieczeń (ang. Credit Support Annex, CSA). W związku z tym, w przypadku niekorzystnych zmian kursów (deprecjacja PLN), Bank zobligowany jest do złożenia depozytu w celu zabezpieczenia rozliczenia instrumentów pochodnych w przyszłości, a w przypadku korzystnych zmian kursów (aprecjacja PLN) Bank otrzymuje depozyt zabezpieczający od kontrahenta.

Grupa uwzględnia możliwość niekorzystnej zmiany kursu walut obcych, (w szczególności CHF i EUR powodującej zwiększenie potrzeb płynnościowych), analizuje jej wpływ na ryzyko płynności i uwzględnia to ryzyko w swoich planach płynnościowych.

Testy warunków skrajnych w zakresie płynności strukturalnej przeprowadza się przynajmniej raz na kwartał, aby zrozumieć profil ryzyka płynności Banku, upewnić się, że Grupa potrafi wypełnić swoje zobowiązania na wypadek kryzysu płynności oraz przyczynić się do przygotowania planu awaryjnego w zakresie płynności i decyzji zarządczych. Grupa dysponuje również procedurami awaryjnymi dla sytuacji zwiększonego ryzyka płynności - Plan Awaryjny Płynności, który podlega aktualizacji oraz testowaniu przynajmniej raz w roku celem zagwarantowania, że jest on operacyjnie stabilny.

Ryzyko operacyjne

III kwartał 2017 roku był kolejnym okresem funkcjonowania rozwiązań, wdrożonych w zakresie sprawnego zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnych z najlepszymi praktykami przyjętymi w tym zakresie przez krajowe i międzynarodowe instytucje finansowe.

Wdrożony przez Grupę Banku Millennium model zarządzania ryzykiem operacyjnym, podlega regularnym przeglądom i akceptacji na poziomie Zarządu Banku.

Zgodnie z przyjętym rozwiązaniem zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłego doskonalenia w zakresie identyfikacji, oceny, monitorowania, kontroli/ograniczania i raportowania poprzez wzajemnie uzupełniające się działania.

W III kwartale 2017 roku w Grupie były kontynuowane działania zmierzające do ciągłego doskonalenia przebiegu procesów biznesowych w kontekście optymalizowania narażenia na ryzyko operacyjne poprzez działania prewencyjne zmniejszające częstotliwość, a także działania podjęte w celu zmniejszenia wpływu finansowego strat.

Zarządzanie kapitałowe

Zarządzanie kapitałowe w Grupie składa się z poniższych podprocesów:

- zarządzanie adekwatnością kapitałową,
- alokacja kapitału.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest zapewnienie wypłacalności Grupy w warunkach normalnych i skrajnych (ekonomiczna adekwatność kapitałowa) oraz spełnienie wymagań zewnętrznych (regulacyjna adekwatność kapitałowa).

Zarządzanie adekwatnością kapitałową opiera się na:

- pomiarze i monitorowaniu wartości wymogów kapitałowych na pokrycie ryzyka oraz kapitału ekonomicznego - w tym także w warunkach skrajnych;
- pomiarze i monitorowaniu współczynnika wypłacalności, wskaźnika kapitału Tier 1 oraz wskaźnika kapitału podstawowego Tier 1;
- pomiarze i monitorowaniu bufora kapitału ekonomicznego oraz bufora kapitału ekonomicznego w warunkach skrajnych;
- monitorowaniu wysokości, struktury i jakości funduszy własnych, w celu wsparcia rozwoju działalności biznesowej, spełnienia rekomendacji organów nadzorczych oraz oczekiwań innych podmiotów (właściciele, deponenci, agencje ratingowe);
- inicjowaniu działań zarządczych, zmierzających do podniesienia wysokości i/lub poprawy jakości funduszy własnych i/lub zmian poziomu ryzyka w działalności (kontrola adekwatności kapitałowej).

Celem alokacji kapitału jest kreowanie wartości dla właścicieli poprzez maksymalizację zwrotu z prowadzonej działalności obciążonej ryzykiem, biorąc pod uwagę ustalony apetyt na ryzyko.

Na 30 września 2017 roku, w procesie zarządzania kapitałowego Grupa uważa za niezbędne spełnienie określonych zaleceń i oczekiwań Organów Nadzoru co do współczynników kapitałowych:

- minimalny oczekiwany przez KNF poziom bazowy: łącznego współczynnika kapitałowego (TCR) 12% i współczynnika Tier 1: 9%;
- Bufor zabezpieczający - w wysokości 1,25 p.p. sumy aktywów ważonych ryzykiem dla wszystkich banków polskich, obowiązujący od początku 2016 roku;
- Bufor II Filara RRE FX - dodatkowy bufor kapitałowy w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych - na poziomie 3,09 p.p. (Bank) i 3,05 p.p. (Grupa), który powinien składać się co najmniej w 75% z kapitału Tier I (co odpowiada 2,32 p.p. dla Banku i 2,29 p.p. dla Grupy) oraz co najmniej w 56% z kapitału podstawowego Tier I (co odpowiada 1,73 p.p. dla Banku i 1,71 p.p. dla Grupy). Zalecenia te zostały wydane w październiku i grudniu 2016 roku i zastąpiły poprzednie tego rodzaju zalecenie wydane w 2015 roku;
- Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (Bufor OSII) - w wysokości 0,25 p.p. sumy aktywów ważonych ryzykiem, będący konsekwencją zidentyfikowania Banku jako innej instytucji o znaczeniu systemowym. Decyzja ta została wydana w październiku 2016 r.

W następstwie powyższych decyzji, zaleceń i oczekiwań, Grupa powinna utrzymywać następujące poziomy minimalne współczynników kapitałowych:

- Współczynnik kapitału Tier 1 (T1) = $9+1,25+2,29+0,25 = 12,79\%$ (wielkość dla Banku to 12,82%)
- Łączny współczynnik kapitałowy (TCR) = $12+1,25+3,05+0,25 = 16,55\%$ (dla Banku 16,59%).

Zarówno Grupa jak i Bank spełniają nowe regulacyjne limity kapitałowe. Na 30 września 2017 roku, łączny współczynnik kapitałowy i współczynnik kapitału Tier1 ukształtował się na poziomie 20,51% (dla Grupy) oraz 20,31% (dla Banku). Wyłacalność Grupy jest oceniana jako satysfakcjonująca, zarówno w obszarze ekonomicznej, jak i regulacyjnej adekwatności kapitałowej.

Fundusze własne składają się głównie z wysokiej jakości kapitału podstawowego (Common Equity Tier1). Wyliczając wymogi kapitałowe, Grupa używa metody wewnętrznych ratingów (IRB) dla obliczenia wymogów kapitałowych na ryzyko kredytowe dla detalicznych kredytów zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych oraz kredytowych ekspozycji odnawialnych. Stosowanie metody IRB dla pozostałych kredytów detalicznych oraz kredytów dla przedsiębiorstw nastąpi po uzyskaniu zgody Organów Nadzoru. Wymogi kapitałowe na ryzyko rynkowe i operacyjne są wyliczone zgodnie z metodami standardowymi.

W lipcu 2017 r. Bank otrzymał zezwolenie Organów Nadzoru (EBC we współpracy z KNF) na zastosowanie istotnych zmian w stosowanych modelach IRB (model LGD). Jednocześnie zostało zniesione obecne od końca 2014 roku ograniczenie („Floor regulacyjny”)². Decyzja ta wpłynęła pozytywnie na adekwatność kapitałową - wskaźniki kapitałowe podniosły się o ok. 2,8 p.p. w lipcu 2017 r.

Z drugiej strony Bank spodziewa się zmiany Bufora II Filaru RRE FX w 4 kwartale 2017 r., co może spowodować wzrost poziomu minimalnych wymaganych współczynników kapitałowych.

Dane w zakresie adekwatności kapitałowej (wymogi w zakresie funduszy własnych oraz regulacyjne współczynniki kapitałowe) przedstawia poniższe zestawienie.

Grupa Banku Millennium - adekwatność kapitałowa (w PLN mln)	30.09.2017	31.12.2016
	IRB z ograniczeniem ¹⁾	
Aktywa ważone ryzykiem	31 944,4	36 730,6
Wymogi w zakresie funduszy własnych, w tym:	2 555,6	2 938,4
- z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta	2 236,3	2 621,8
- z tytułu ryzyka rynkowego	19,6	23,4
- z tytułu ryzyka operacyjnego	293,4	279,0
- z tytułu korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	6,3	14,3
Fundusze własne w tym:	6 552,1	6 390,7
Kapitał podstawowy Tier 1, w tym:	6 552,1	6 356,8
- opłacone instrumenty kapitałowe	1 213,1	1 213,1
- ažio	1 147,5	1 147,5
- uznana część zysku bieżącego	0	430,9
- pozostały zysk niepodzielony	4 765,5	4 064,4
- uznana część kapitału z aktualizacji wyceny	38,0	(41,4)
- korekty regulacyjne	(612,1)	(457,7)
Kapitał Tier II, w tym:	0,0	33,9
- pożyczka podporządkowana	28,7	128,7
- korekty regulacyjne	(28,7)	(94,8)
Współczynnik kapitałowy (TCR)	20,51%	17,40%
Współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wsp. CET1) ²⁾	20,51%	17,31%

1) Aktywa ważone ryzykiem i wymogi w zakresie funduszy własnych wyliczone z zastosowaniem ograniczenia (flooru nadzorczego) 70%.

2) Współczynnik kapitału podstawowego Tier 1 jest równy współczynnikowi kapitału Tier 1.

² wymogi w zakresie funduszy własnych dla portfeli objętych decyzją IRB (portfele RRE oraz QRRE) musiały być utrzymane na poziomie nie niższym niż 70% wymogów kapitałowych wyliczonych metodą standardową

6. SEGMENTY OPERACYJNE

Informacja o segmentach operacyjnych została sporządzona w oparciu o strukturę raportowania na bazie której Zarząd Banku dokonuje oceny wyników i zarządza zasobami segmentów. Grupa nie stosuje dodatkowego podziału działalności na obszary geograficzne z uwagi na nieistotną skalę działalności prowadzonej poza Polską, w efekcie taki uzupełniający podział nie jest prezentowany.

Działalność Grupy prowadzona jest w oparciu o zróżnicowane linie biznesowe, oferujące określone produkty i usługi skierowane do poniższych segmentów rynku:

Segment Klientów Detalicznych

Segment Klientów Detalicznych obejmuje działalność skierowaną na Klientów masowych, Klientów zamożnych, małe przedsiębiorstwa i przedsiębiorców indywidualnych.

Działalność powyższych linii biznesowych rozwijana jest przy wykorzystaniu pełnej oferty produktów i usług bankowych oraz sprzedaży wyspecjalizowanych produktów oferowanych przez jednostki zależne Grupy. W obszarze produktów kredytowych głównymi produktami są kredyty hipoteczne, kredyty konsumenckie, kredyty rewalingowe w kartach kredytowych i produkty leasingowe dla małych przedsiębiorstw. Do głównych funduszy klientów zaliczają się natomiast: rachunki bieżące, depozyty terminowe, fundusze inwestycyjne i produkty strukturyzowane. Dodatkowo oferta obejmuje produkty ubezpieczeniowe, głównie w powiązaniu z kredytami i kartami kredytowymi, jak i wyspecjalizowane produkty oszczędnościowe. Oferta produktowa dla klientów zamożnych została wzbogacona o wyselekcjonowane fundusze inwestycyjne innych pośredników finansowych, fundusze zagraniczne oraz strukturyzowane dłużne papiery wartościowe (BPW) wyemitowane przez Bank.

Segment Klientów Korporacyjnych

Segment Klientów Korporacyjnych opiera się na działalności skierowanej do Średnich i Dużych Przedsiębiorstw. Oferta skierowana jest odpowiednio również do Klientów z sektora budżetowego oraz Podmiotów Publicznych.

Działania biznesowe w segmencie Klientów Korporacyjnych prowadzone są przy wykorzystaniu wysokiej jakości oferty typowych produktów bankowych (kredyty na działalność bieżącą, kredyty inwestycyjne, rachunki bieżące, depozyty terminowe) uzupełnionych o ofertę produktów w zakresie zarządzania gotówką, produktów Departamentu Skarbu, w tym instrumentów pochodnych oraz usług leasingowych i faktoringowych.

Bankowość Skarbcowa, ALM (zarządzanie aktywami i pasywami) i Inne

Segment ten obejmuje aktywność Grupy zaangażowaną w inwestycje przeprowadzane na rachunek Banku, działalność maklerską, operacje na rynku międzybankowym, zaangażowanie w dłużne papiery wartościowe, które nie są przypisane innym segmentom.

W segmencie tym znajdują się pozostałe aktywa i pozostałe pasywa, aktywa i pasywa związane z instrumentami pochodnymi zabezpieczającymi, zobowiązania z tytułu zewnętrznego finansowania Grupy oraz aktywa z tytułu podatku odroczonego nieprzypisane do żadnego segmentu.

Obciążenie z tytułu podatku dochodowego oraz podatku bankowego zostało zaprezentowane tylko na poziomie Grupy.

Dla każdego segmentu określany jest wynik przed opodatkowaniem, który obejmuje:

- wynik z tytułu odsetek obliczany na bazie odsetek zewnętrznych aktywów pracujących i pasywów segmentu oraz alokowanych aktywów i pasywów, generujących wewnętrzny przychód lub koszt z tytułu odsetek. Przychody i koszty wewnętrzne wyliczone są w oparciu o rynkowe stopy procentowe z zastosowaniem wewnętrznych metod wyceny;
- wynik z tytułu prowizji;
- pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany jak: przychody z tytułu dywidend, wynik na działalności inwestycyjnej i handlowej, wynik z pozycji wymiany oraz wynik z pozostałych instrumentów finansowych;
- pozostałe przychody i koszty operacyjne;
- koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych i niefinansowych;
- udział segmentu w kosztach operacyjnych w tym kosztach osobowych i administracyjnych;
- udział segmentu w kosztach amortyzacji.

Aktywami i pasywami segmentów komercyjnych są operacyjne aktywa i pasywa wykorzystywane przez segment w jego działalności operacyjnej, zaalokowane w oparciu o przesłanki biznesowe. Różnica między aktywami i pasywami operacyjnymi pokryta jest przez aktywa/pasywa rynku pieniężnego oraz dłużne papiery wartościowe. Aktywami i pasywami segmentu Skarb, ALM i Inne są aktywa/pasywa rynku pieniężnego i dłużne papiery wartościowe pozostałe po zalokowaniu do segmentów komercyjnych.

Zgodnie z Zaleceniem P, Grupa od stycznia 2016 r. alokuje premię za płynność do poszczególnych segmentów operacyjnych.

W 2017 roku została ujęta korekta sposobu alokacji wyniku z tytułu odsetek do poszczególnych segmentów. Wyniki segmentów za 2016 r. zostały przeliczone w celu zachowania porównywalności.

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2017 - 30.09.2017

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	835 625	196 939	219 974	1 252 538
Wynik z tytułu prowizji	374 676	116 419	3 078	494 173
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	51 472	49 296	59 162	159 930
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(36 544)	(18 196)	17 062	(37 678)
Przychody operacyjne razem	1 225 229	344 458	299 276	1 868 963
Koszty osobowe	(321 792)	(100 554)	(21 620)	(443 966)
Koszty administracyjne	(301 688)	(46 702)	(19 533)	(367 923)
Amortyzacja	(32 916)	(6 037)	(901)	(39 854)
Koszty operacyjne razem	(656 396)	(153 293)	(42 054)	(851 743)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(124 619)	(66 837)	(943)	(192 399)
Wynik operacyjny razem	444 214	124 328	256 279	824 821
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0	0	0	0
Podatek bankowy				(140 056)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym				684 765
Podatek dochodowy				(183 185)
Wynik finansowy po opodatkowaniu				501 580

Pozycje bilansowe wg stanu na 30.09.2017

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	33 765 540	13 827 686	0	47 593 226
Zobowiązania wobec klientów	41 920 760	14 605 666	152 100	56 678 526

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2016 - 30.09.2016

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	741 629	177 526	197 509	1 116 664
Wynik z tytułu prowizji	311 329	109 445	3 554	424 328
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	50 532	49 380	331 894	431 806
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(17 442)	(4 560)	(59 852)	(81 854)
Przychody operacyjne razem	1 086 048	331 791	473 105	1 890 944
Koszty osobowe	(300 605)	(96 671)	(19 961)	(417 237)
Koszty administracyjne	(288 603)	(63 610)	(19 767)	(371 980)
Amortyzacja	(34 344)	(6 291)	(759)	(41 394)
Koszty operacyjne razem	(623 552)	(166 572)	(40 487)	(830 611)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(157 065)	127	(2 605)	(159 543)
Wynik operacyjny razem	305 431	165 346	430 013	900 790
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0	0	0	0
Podatek bankowy				(127 942)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym				772 848
Podatek dochodowy				(203 087)
Wynik finansowy po opodatkowaniu				569 761

Pozycje bilansowe wg stanu na 31.12.2016

w tysiącach zł	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	34 432 196	12 587 847	0	47 020 043
Zobowiązania wobec klientów	41 858 722	13 899 932	116 955	55 875 609

7. OPIS TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami powiązanyymi w okresie III kwartałów 2017 r. wynikały z bieżącej działalności.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne od Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanyymi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na warunkach istotnie odbiegających od warunków rynkowych.

7.1. Transakcje z grupą podmiotu dominującego

Poniżej przedstawiono kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego (jednostka dominująca najwyższego szczebla) w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym).

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	30.09.2017	31.12.2016	30.09.2017	31.12.2016
AKTYWA				
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	707	625	0	0
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	0	0	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe aktywa	0	0	0	0
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania wobec banków	157	913	112 808	123 466
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	0	109	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	0	0	37	0

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	1.01.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016	1.01.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016
PRZYCHODY Z TYTUŁU:				
Odsetek	5	(10)	0	0
Prowizji	113	98	0	0
Instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej	0	0	0	0
KOSZTY Z TYTUŁU:				
Odsetek	4	612	(214)	(227)
Prowizji	0	0	0	0
Instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej	0	2	0	0
Pozostałe operacyjne netto	13	39	0	0
Działania	105	121	299	1 172

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	30.09.2017	31.12.2016	30.09.2017	31.12.2016
Zobowiązania warunkowe	102 177	102 183	0	0
- udzielone	100 345	100 345	0	0
- otrzymane	1 832	1 838	0	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	0	99 891	0	0

7.2. Stan akcji Banku posiadanych przez osoby zarządzające i nadzorujące Bank

Imię i nazwisko	Funkcja	Ilość akcji na dzień przekazania raportu za III kwartał 2017	Ilość akcji zgodnie z treścią raportu rocznego za rok 2016
Joao Nuno Lima Bras Jorge	Prezes Zarządu	111 000	111 000
Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho	Wiceprezes Zarządu	0	0
Wojciech Haase	Członek Zarządu	7 494	7 494
Andrzej Gliński	Członek Zarządu	0	0
Maria Jose Henriques Barreto De Matos De Campos	Członek Zarządu	0	0
Wojciech Rybak	Członek Zarządu	0	0
Bogusław Kott	Przewodniczący Rady Nadzorczej	937 118	4 465 791
Nuno Manuel da Silva Amado	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej	0	0
Dariusz Rosati	Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej	0	0
Julianna Boniuk-Gorzelańczyk	Członek Rady Nadzorczej	492 248	492 248
Miguel de Campos Pereira de Bragança	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Agnieszka Hryniewicz-Bieniek	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Anna Jakubowski	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Grzegorz Jędrys	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Andrzej Koźmiński	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Miguel Maya Dias Pinheiro	Członek Rady Nadzorczej	0	0
Rui Manuel da Silva Teixeira	Członek Rady Nadzorczej	0	0

8. WARTOŚĆ GODZIWA

Najlepszym odzwierciedleniem wartości godziwej instrumentów finansowych jest ich wartość rynkowa, która jest możliwa do otrzymania w przypadku sprzedaży aktywa lub do zapłaty w przypadku transferu zobowiązania w korzystnej dla obu stron transakcji rynkowej (cena wyjścia). W przypadku wielu produktów i transakcji, dla których wartość rynkowa wzięta bezpośrednio z kwotowań aktywnego rynku (marking-to-market) nie jest dostępna, wartość godziwa musi być szacowana za pomocą wewnętrznych modeli opartych na dyskontowaniu przepływów finansowych (marking-to-model). Przepływy finansowe dla różnych instrumentów są wyznaczone zgodnie z ich indywidualną charakterystyką, a czynniki dyskontujące uwzględniają zmiany w czasie zarówno rynkowych stóp procentowych, jak i marż.

Zgodnie z MSSF 13 „Wycena wartości godziwej” Grupa stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych, a mianowicie:

- 1 - wycena oparta o dane w pełni obserwowalne (kwotowania aktywnego rynku);
- 2 - modele wyceny wykorzystujące informacje niestanowiące danych z poziomu 1, ale obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio;
- 3 - modele wyceny wykorzystujące dane nieobserwowalne (niepochodzące z aktywnego rynku).

Techniki wyceny przyjęte do ustalenia wartości godziwej są stosowane w sposób ciągły. Zmiana techniki wyceny skutkująca przeniesieniem pomiędzy powyższymi metodami następuje, gdy:

- transfer z metody 1 do 2 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według metody 1 na dany dzień bilansowy nie są dostępne kwotowania aktywnego rynku (a uprzednio były);
- transfer z metody 2 do 3 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według metody 2 na dany dzień bilansowy uwzględniany w wycenie udział parametrów nie pochodzących z rynku stał się istotny (a uprzednio był nieistotny).

8.1. Instrumenty finansowe nie ujmowane w bilansie według wartości godziwej

Wszystkie modelowe oszacowania zawierają pewną dozę arbitralności i dlatego odzwierciedlają wyłącznie wartość instrumentów, dla których zostały stworzone. W tych warunkach prezentowane wartości różnic między wartościami godziwymi i bilansowymi nie mogą być rozumiane jako korekty wartości ekonomicznej Grupy. Wartość godziwa tych instrumentów jest wyznaczana wyłącznie w celu wypełnienia wymogów prezentacyjnych określonych przez MSSF 13.

Główne założenia i metody zastosowane do oszacowania wartości godziwej aktywów i pasywów Grupy są następujące:

Należności i zobowiązania wobec banków

Wartość godziwa tych instrumentów finansowych została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych przy założeniu ich wystąpienia w terminach kontraktowych.

Kredyty i pożyczki udzielone Klientom

Wartość godziwa instrumentów tego rodzaju bez określonego harmonogramu spłat, ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz stabilną w czasie politykę Grupy w odniesieniu do tego portfela, jest zbliżona do wartości bilansowej.

Dla zmiennie-procentowych produktów leasingowych wartość godziwą oszacowano poprzez skorygowanie wartości bilansowej o zdyskontowane przepływy wynikające z różnicy marż.

Wartość godziwa instrumentów o określonym terminie zapadalności została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nimi przepływów finansowych w terminach i na warunkach wynikających z umów przy zastosowaniu bieżących stóp zero kuponowych oraz marż na ryzyko kredytowe.

W przypadku kredytów mieszkaniowych, ze względu na ich długoterminowy charakter, do oszacowania przyszłych przepływów finansowych dodatkowo zostały uwzględnione: efekt wcześniejszej spłaty oraz ryzyko płynności w walutach obcych. Zastosowana metoda wyceny kredytów hipotecznych nie uwzględnia ryzyka regulacyjnego związanego z ewentualnym przewalutowaniem lub innymi rozwiązaniami legislacyjnymi, które zostały opisane w Rozdziale 10.7. „Proponowane regulacje dotyczące kredytów walutowych”.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów bez terminu wymagalności lub o terminie wymagalności do 30 dni została uznana przez Grupę za zbliżoną do wartości bilansowej.

Wartość godziwa instrumentów o terminie wymagalności ponad 30 dni została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami (włączając bieżące średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych (włączając pierwotne średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) w terminach kontraktowych.

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych - bankowe papiery wartościowe (BPW), wyceniane są do wartości godziwej zgodnie z opracowanym przez Bank modelem. W modelu tym obliczana jest cena obligacji zerokuponowej, która następnie powiększana jest o cenę opcji stanowiącej podstawę strategii wbudowanej w dany strukturyzowany dłużny papier wartościowy.

Wartość godziwą dla pozostałych zobowiązań z tytułu emisji papierów dłużnych wyemitowanych przez Bank (obligacje (BKMO)) oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniając wysokość marży na ryzyko kredytowe. Bieżący poziom marż został wyznaczony na podstawie ostatnio zawartych transakcji o podobnym ryzyku kredytowym.

Zobowiązania podporządkowane i pożyczki średnioterminowe

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów finansowych została oszacowana na podstawie modelu stosowanego do wyznaczania wartości rynkowej obligacji o zmiennym oprocentowaniu przy bieżącym poziomie stóp rynkowych i historycznej marży na ryzyko kredytowe. Podobnie jak w przypadku portfela kredytowego Bank uwzględnia poziom marży pierwotnej jako składnika kosztu finansowania średnioterminowego pozyskanego w przeszłości w relacji do bieżącego poziomu marż dla podobnych instrumentów, o ile można je wiarygodnie określić. Ze względu na brak płynnego rynku pożyczek średnioterminowych jako punktu odniesienia dla ustalenia obecnego poziomu marż, przyjęto marżę historyczną.

Poniższa tabela przedstawia wyniki opisanych wyżej analiz na dzień 30 września 2017 roku (tys. zł):

AKTYWA

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	9	355 619	355 525
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (*)	12	47 593 226	45 711 615

ZOBOWIĄZANIA

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Zobowiązania wobec banków	16	2 173 068	2 174 514
Zobowiązania wobec klientów	17	56 678 526	56 677 248
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	18	1 191 578	1 197 107
Zobowiązania podporządkowane		649 636	643 164

(*) - Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nie notowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy Bank marże na nowych kredytach rosną, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.

Modele zastosowane do wyznaczenia wartości godziwej instrumentów finansowych wymienionych w powyższej tabeli nieujmowanych według wartości godziwej w bilansie Grupy, wykorzystują techniki wyceny oparte na parametrach niepochodzących z rynku. W związku z tym, zaliczane są do trzeciej kategorii wyceny.

Poniższa tabela przedstawia dane wg stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku (tys. zł):

AKTYWA

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	9	1 267 811	1 267 563
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	12	47 020 043	45 238 237

ZOBOWIĄZANIA

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Zobowiązania wobec banków	16	1 270 745	1 271 762
Zobowiązania wobec klientów	17	55 875 609	55 876 129
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	18	1 313 836	1 319 294
Zobowiązania podporządkowane		664 004	657 787

8.2. Instrumenty finansowe ujmowane w bilansie według wartości godziwej

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł, stan na 30.09.2017

	nota	Kwotowania aktywnego rynku	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
AKTYWA				
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	10			
- instrumenty pochodne			134 508	46 802
- papiery dłużne		408 409		
- akcje i udziały		162		
Instrumenty pochodne zabezpieczające	11		576 930	
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	13			
- papiery dłużne		15 690 241	691 970	55 299
- akcje, udziały i inne instrumenty finansowe		313		28 804
PASYWA				
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	10			
- instrumenty pochodne oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych		211 209	130 680	47 026
Instrumenty pochodne zabezpieczające	11		317 135	

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2016

	nota	Kwotowania aktywnego ryнку	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
AKTYWA				
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	10			
- instrumenty pochodne			210 466	27 633
- papiery dłużne		314 476		
- akcje i udziały		110		
Instrumenty pochodne zabezpieczające	11		17 934	
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	13			
- papiery dłużne		14 368 869	2 669 700	53 688
- akcje i udziały		280	200	24 445
PASYWA				
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	10			
- instrumenty pochodne oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych		106 853	193 716	27 550
Instrumenty pochodne zabezpieczające	11		1 149 653	

Stosując kryterium techniki wyceny Grupa zaklasyfikowała do kategorii 3 następujące instrumenty finansowe:

- opcje na indeksy oraz opcje walutowe; transakcje opcyjne są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli do wyceny opcji, wycena modelowa uzupełniana jest o wpływ na wartość godziwą szacunkowego parametru ryzyka kredytowego;
- obligacje komunalne; wartość godziwą wylicza się na podstawie zdyskontowanych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem parametru ryzyka kredytowego;
- akcje uprzywilejowane VISA Incorporation w ilości 21 493 szt., sposób oszacowania wartości godziwej uwzględnia wartość pieniądza w czasie, okres konwersji akcji uprzywilejowanych na akcje zwykłe VISA oraz korekty wynikające ze sporów (bieżących lub potencjalnych) których stroną byłaby VISA lub Bank.

W okresie sprawozdawczym Grupa nie dokonywała transferów instrumentów finansowych pomiędzy technikami wyceny do wartości godziwej.

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku w III kwartale 2017 przedstawia poniższa tabela (w tys. zł):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Opcje walutowe	Obligacje komunalne	Akcje i udziały
Stan na 1 stycznia 2017	26 199	(26 116)	0	53 688	24 445
Rozliczenie/sprzedaż/zakup	8 416	(8 585)	0	1 600	0
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	0	0	4 359
Zmiana wyceny ujęta w Rachunku zysków i strat (w tym: naliczenie odsetek)	9 828	(9 966)	0	11	0
Stan na 30 września 2017	44 443	(44 667)	0	55 299	28 804

Dla opcji na indeksy zawieranych na nieaktywnym rynku Grupa zawiera jednocześnie transakcje zamykające back-to-back na rynku międzybankowym, w rezultacie element szacowanego ryzyka kredytowego nie ma wpływu na wynik finansowy.

Oszacowany przez Grupę wpływ korekt z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta nie był znaczący z punktu widzenia poszczególnych transakcji pochodnych zawartych przez Bank. W konsekwencji, Bank nie uznaje wpływu nieobserwowalnych danych wejściowych użytych do wyceny transakcji pochodnych za znaczący i zgodnie z postanowieniami MSSF 13.73 nie klasyfikuje takich transakcji do 3 poziomu hierarchii wartości godziwej.

9. ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE

Poniżej zaprezentowano dane na temat spraw sądowych toczących się z powództwa oraz przeciwko jednostkom Grupy. Odrębną kategorię stanowią postępowania związane z działaniami Urzędu Kontroli Skarbowej, które zostały opisane w **Rozdziale 4., Nota (8)**.

Sprawy sądowe z powództwa Grupy

Wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, wg stanu na 30.09.2017, w których spółki Grupy występowały w roli powoda wynosiła 207,2 mln PLN.

Sprawy sądowe przeciwko Grupie

Na dzień 30.09.2017 r. najistotniejszymi postępowaniami w grupie spraw sądowych, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego, były dwie sprawy z powództwa PCZ S.A. oraz Europejskiej Fundacji Współpracy Polsko - Belgijskiej (EFWP-B) przeciwko Bankowi Millennium S.A., o wartości sporu odpowiednio 150,0 mln PLN wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 29.12.2015 r. do dnia zapłaty oraz 521,9 mln PLN wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 05.04.2016 r. do dnia zapłaty.

Pozew w pierwszej sprawie, z dnia 09.07.2015 r., skierowany został do Sądu Okręgowego we Wrocławiu i doręczony Bankowi 28.12.2015 r. W drugiej sprawie pozew z dnia 23.10.2015 r. powód skierował do Sądu Okręgowego w Warszawie, pozew doręczono Bankowi w dniu 04.04.2016 r. Podstawą obu dochodzonych roszczeń jest według powodów powstanie szkody w ich majątku, wskutek czynności podejmowanych przez Bank, polegających na błędnej interpretacji Umowy kredytu obrotowego zawartej pomiędzy Bankiem a PCZ S.A., co spowodowało postawienie kredytu w stan wymagalności.

W sprawie z powództwa EFWP-B, powód wniósł o zabezpieczenie powództwa w kwocie 250,0 mln PLN. Przedmiotowy wniosek został przez Sąd Apelacyjny prawomocnie oddalony 5.09.2016 r. Bank wniósł o oddalenie powództwa w całości, nie zgadzając się z zawartymi w pozwie zarzutami. Po wcześniejszej wymianie pism procesowych, Sąd na pierwszej rozprawie w dniu 10.10.2017 r. rozpoczął postępowanie dowodowe.

W sprawie z powództwa PCZ S.A. Sąd Okręgowy we Wrocławiu (I instancja) w dniu 07.04.2017 wydał korzystny dla Banku wyrok oddalając powództwo, wyrok jest nieprawomocny. Powód wniósł apelację od wyroku. Dnia 18.09.2017 r. Pełnomocnik Banku złożył odpowiedź na apelację.

Pozytywne dla Banku rokowania na oddalenie powództwa w obu postępowaniach potwierdza reprezentująca Bank renomowana kancelaria prawna.

Kolejnym istotnym postępowaniem przeciwko Grupie jest sprawa, o wartości sporu wynoszącej 200,0 mln PLN, z powództwa osoby fizycznej. Na skutek upadłości konsumenckiej Klienta, Bank dokonał blokady jego rachunku, na którym znajdowały się środki w wysokości 1 355,83 PLN. Klient w pozwie domaga się odszkodowania i zadośćuczynienia za bezzasadną, w jego ocenie, blokadę rachunku. Po zakończeniu postępowania upadłościowego Bank udostępnił rachunek Klientowi. Pozew wpłynął do Banku w dniu 21.03.2017 r. W dniu 13.07.2017 r. sąd oddalił powództwo, a następnie w dniu 21.09.2017r. odrzucił apelację powoda. Orzeczenie nie jest prawomocne. W ocenie Banku szanse powoda na wygraną są znikome.

Łączna wartość przedmiotu sporu dla pozostałych spraw, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego, wg stanu na 30.09.2017 r., wynosiła 233,5 mln PLN (z wyłączeniem opisanych niżej pozwów grupowych). W grupie tej najistotniejszą kategorię stanowią sprawy dotyczące terminowych operacji finansowych (sprawy opcyjne) o łącznej wartości przedmiotu sporu 171,1 mln PLN.

Grupa ocenia, iż ryzyko wystąpienia negatywnych skutków finansowych w przypadku przegrania sporu jest w pełni pokryte wartością utworzonych rezerw na sprawy sporne.

Spory grupowe

W dniu 21.10.2014 r. Bankowi został doręczony pozew grupowy, w którym grupa kredytobiorców Banku reprezentowana przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Olsztynie dochodzi ustalenia, że Bank ponosi wobec nich odpowiedzialność z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia w związku z umowami o kredyt hipoteczny indeksowany do CHF. Zdaniem członków grupy, Bank miał nienależnie pobierać od nich zawyżone kwoty tytułem spłaty kredytów. Zgodnie z pozwem, zawyżenie tych kwot miało wynikać ze stosowania niedozwolonych postanowień umownych dotyczących indeksacji kredytów do CHF. Według pozwu liczba członków grupy wynosi ok. 2 300, a wartość przedmiotu sporu została określona na ok. 45,2 mln PLN. Bank nie uznaje roszczeń członków grupy.

W dniu 31.12.2014 r. Bank złożył odpowiedź na pozew. W dniu 4.03.2015 r. nowi członkowie przystąpili do pozwu grupowego, a powód rozszerzył powództwo. Zgodnie z twierdzeniami powoda, po rozszerzeniu liczba członków grupy wynosi ok. 3 400 (łącznie z członkami grupy zgłoszonymi w pozwie), a wartość przedmiotu sporu została określona na ok. 81,5 mln PLN (uwzględniając wartość zgłoszoną w pozwie). W dniu 14.05.2015 r. przed Sądem Okręgowym w Warszawie odbyła się rozprawa w przedmiocie dopuszczalności postępowania grupowego. Postanowieniem z dnia 28.05.2015 r. Sąd Okręgowy w Warszawie odrzucił pozew grupowy stwierdzając, że sprawa nie podlega rozpoznaniu w postępowaniu grupowym. W dniu 3.07.2015 r. powód złożył zażalenie na to postanowienie, a Sąd Apelacyjny uwzględnił je odmawiając odrzucenia pozwu. Postanowieniem z dnia 31.03.2016 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił wniosek Banku o ustanowienie kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu. W dniu 6.04.2016 r. Bank złożył zażalenie na to postanowienie; w dniu 13.07.2016 r. zażalenie Banku w tym przedmiocie zostało oddalone przez Sąd Apelacyjny.

W dniu 17.02.2016 r. Powód złożył do Sądu Okręgowego pismo z kolejnym rozszerzeniem powództwa o dalszych 1 041 członków grupy. Nowa wartość przedmiotu sporu została określona na ok. 109,8 mln PLN (uwzględniając wartości wskazane w pozwie oraz w piśmie z dnia 4.03.2015 r.). W dniu 2.08.2016 r. Sąd Okręgowy w Warszawie zarządził ogłoszenie w prasie o wszczęciu postępowania grupowego. W związku z wnioskiem Banku o uchylenie tego postanowienia, Sąd zawiesił jego wykonanie, zaś w dniu 8.08.2016 r. wydał postanowienie o rozpoznaniu sprawy w postępowaniu grupowym. Postanowienie to zostało zaskarżone przez Bank w dniu 31.08.2016 r. W dniu 16.12.2016 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie uchylił postanowienie Sądu Okręgowego o rozpoznaniu sprawy w postępowaniu grupowym i przekazał wniosek o rozpoznanie sprawy w postępowaniu grupowym Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Na rozprawie w dniu 15.03.2017 r. Sąd Okręgowy wydał postanowienie o rozpoznaniu sprawy w postępowaniu grupowym. W dniu 18.04.2017 r. Bank złożył zażalenie na powyższe postanowienie. W dniu 30.06.2017 r. Powód złożył do Sądu Okręgowego pismo z kolejnym rozszerzeniem powództwa o dalszych 676 członków grupy. Nowa wartość przedmiotu sporu została określona na ok. 132,7 mln PLN (uwzględniając wartości wskazane w pozwie oraz poprzednich pismach dotyczących rozszerzenia powództwa z dnia 4.03.2015 r. i 17.02.2016 r.).

Pismo z dnia 30.06.2017 r. z rozszerzeniem powództwa nie zostało jak dotąd doręczone pełnomocnikom Banku. W dniu 28.09.2017 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał postanowienie oddalające zażalenie Banku na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 15.03.2017 r.; postanowienie o rozpoznaniu sprawy w postępowaniu grupowym stało się zatem prawomocne.

W dniu 3.12.2015 r. wpłynął do Banku pozew grupowy, wniesiony przez grupę 454 kredytobiorców reprezentowanych przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Olsztynie, dotyczący ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (dalej: UNWW) przy kredytach hipotecznych indeksowanych do CHF. Powodowie żądają zapłaty kwoty 3,5 mln PLN twierdząc że postanowienia umów dotyczące UNWW są niedozwolone a tym samym nieważne. Bank złożył w dniu 3.03.2016 r. odpowiedź na pozew, w którym zażądał m.in. odrzucenia pozwu. W dniu 13.09.2016 r. odbyła się pierwsza rozprawa, podczas której sąd wydał postanowienie o przyjęciu sprawy do rozpoznania w postępowaniu grupowym. W dniu 16.02.2017 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił zażalenie Banku. Postanowienie o przyjęciu sprawy do rozpoznania w postępowaniu grupowym jest więc prawomocne. Postanowieniem z dnia 30.03.2017 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił wniosek Banku o zobowiązanie Powoda do złożenia kaucji na zabezpieczenie kosztów procesu. W dniu 10.04.2017 r. Bank wniósł zażalenie do Sądu Apelacyjnego w Warszawie na postanowienie o oddaleniu wniosku o złożenie kaucji. Postanowieniem z dnia 13.09.2017 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił zażalenie Banku na postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 30.03.2017 r. o oddaleniu wniosku o złożenie kaucji. Postanowienie jest prawomocne.

POZYCJE POZABILANSOWE

w tysiącach zł	30.09.2017	31.12.2016
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	8 604 810	8 202 308
Zobowiązania udzielone:	8 563 586	8 097 700
- finansowe	7 450 167	7 014 009
- gwarancyjne	1 113 419	1 083 691
Zobowiązania otrzymane:	41 225	104 608
- finansowe	1 207	0
- gwarancyjne	40 018	104 608

10. INFORMACJE DODATKOWE

10.1. Dane o aktywach, które stanowią zabezpieczenie zobowiązań

Na dzień 30.09.2017 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań (w tys. zł):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	130 642
2.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	wstępny depozyt zabezpieczający transakcje na kontraktach terminowych na obligacje	500	502
3.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	umowa pożyczki	623 000	626 078
4.	Obligacje skarbowe WZ0119	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	325 000	327 142
5.	Bony pieniężne NBP_061017	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty składki BFG - fundusz gwarancyjny	13 500	13 498
6.	Bony pieniężne NBP_061017	dostępne do sprzedaży	zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty składki BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji	15 500	15 497
7.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Terminowych	100	100
8.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Zabezpieczający OTC - KDPW_CCP	4 149	4 149
9.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	220 415	220 415
RAZEM				1 332 164	1 338 023

Na dzień 31.12.2016 r. następujące aktywa Banku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań (w tys. zł):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	131 180
2.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	wstępny depozyt zabezpieczający transakcje na kontraktach terminowych na obligacje	500	505
3.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	umowa pożyczki	623 000	628 657
4.	Obligacje skarbowe WZ0118	dostępne do sprzedaży	Zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	310 000	312 815
5.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Gwarantowania Rozliczeń Transakcji Terminowych	100	100
6.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Zabezpieczający OTC - KDPW_CCP	4 117	4 117
7.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	1 071 202	1 071 202
RAZEM				2 138 919	2 148 576

10.2. Dywidenda za rok 2016

W dniu 6 grudnia 2016 roku KNF wydała stanowisko w sprawie polityki dywidendowej banków (i innych podmiotów) w roku 2017. Opierając się na niniejszej rekomendacji, Zarząd Banku przedstawił na Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszy propozycję zatrzymania całego zysku netto wypracowanego w roku 2016 r. w kapitałach własnych Banku, a Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku w dniu 31 marca 2017 r., dokonało podziału zysku wypracowanego w 2016 roku w taki sposób, że zysk ten został zatrzymany w Banku poprzez przeznaczenie go w całości na kapitał rezerwowy.

10.3. Zysk na akcję

Zysk na jedną akcję za III kwartały roku 2017 (oraz rozwodniony zysk na akcję), wyliczony na bazie skonsolidowanej wynosi 0,41 zł.

10.4. Akcjonariusze posiadający co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na WZA jednostki dominującej Grupy - Banku Millennium S.A.

Informacja na temat akcjonariuszy, zawarta w poniższej tabeli, podana została na podstawie danych zebranych w związku z rejestracją akcjonariuszy uprawnionych do wzięcia udziału w Walnym Zgromadzeniu Banku zwołanym na dzień 31 marca 2017 roku.

Dane na dzień przekazania raportu Grupy za III kwartał 2017

Akcjonariusz	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	115 000 000	9,48	115 000 000	9,48
AVIVA Otwarty Fundusz Emerytalny AVIVA BZ WBK	65 984 000	5,44	65 984 000	5,44

Skład akcjonariatu Banku - zgodnie z treścią raportu Grupy za rok 2016

Akcjonariusz	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	120 634 080	9,94	120 634 080	9,94
AVIVA Otwarty Fundusz Emerytalny AVIVA BZ WBK	66 136 567	5,45	66 136 567	5,45

10.5. Informacje o udzieleniu przez Grupę poręczeń kredytu lub gwarancji

W III kwartale 2017 r. Grupa nie udzieliła żadnemu z Klientów gwarancji lub poręczeń, w wyniku czego łączna wartość zaangażowania Grupy z tego tytułu wobec Klienta na dzień 30 września 2017 r. przekraczałyby 10% wartości kapitałów własnych Grupy na dzień bilansowy.

10.6. Sezonowość i cykliczność działań

W działalności Grupy nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

10.7. Proponowane regulacje dotyczące kredytów walutowych

W dniu 1 sierpnia 2017 roku Biuro Prezydenta opublikowało nowy projekt zmian do ustawy o wspieraniu zagrożonych kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt hipoteczny. Projekt został przesłany do Parlamentu w celu dalszego postępowania w charakterze propozycji prezydenckiej. Projekt zmienia prawo, które zostało przyjęte przez Parlament w dniu 9 października 2015 roku i weszło w życie w dniu 19 lutego 2016 roku. Poprawka wprowadza liczne zmiany w obowiązujących zasadach ustanowionych dla Funduszu Wsparcia Hipotecznego i tworzy nowy Fundusz Restrukturyzacji dedykowany wsparciu przewalutowań kredytów walutowych na złotowe. Przewalutowania mają być przeprowadzone na bazie porozumienia zawartego między bankiem a klientem. Zgodnie z aktualnym projektem, ustawa ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2018 r.

Kwartalne wpłaty do nowego Funduszu Restrukturyzacji dokonane przez kredytodawców mają nie przekraczać równowartości portfela kredytów hipotecznych w walutach obcych i stopy 0,5%. Maksymalne koszty dla całego sektora szacowane przez KNF wynoszą do 2,8 mld PLN w pierwszym roku. Zgodnie z projektem ustawy, KNF może wydać zalecenie dla kredytodawców określające zasady dobrowolnej konwersji wierzytelności podlegających restrukturyzacji z uwzględnieniem stabilności systemu finansowego i skutecznego wykorzystania środków finansowych Funduszu Restrukturyzacyjnego.

Obecnie w Parlamencie znajdują się 4 inicjatywy legislacyjne dotyczące kredytów hipotecznych w walutach:

5. Projekt prezydencki dotyczący zwrotu części spreadu walutowego pobranego przez banki do czasu wejścia w życie tak zwanej "ustawy antyspreadowej";
6. Projekt złożony przez parlamentarny klub „Kukiz 15” zakładający traktowanie od początku kredytu walutowego tak, jak byłby kredytem złotowym;
7. Projekt złożony przez parlamentarny klub PO, zakładający eliminację ryzyka walutowego poprzez przeliczanie walut i podział kosztów pomiędzy banki a kredytobiorców;
8. Nowy projekt nowelizacji ustawy o wspieraniu zagrożonych kredytobiorców, którzy zaciągnęli kredyt hipoteczny (opisany powyżej).

W wyniku nie zakończenia prac legislacyjnych, nie można dokładnie oszacować wpływu nowych regulacji na Bank, ale potencjalny koszt nowego projektu może mieć istotny wpływ na zyski netto Banku.

13 stycznia 2017 roku Komitet Stabilności Finansowej (KSF) w Polsce wydał zbiór rekomendacji dotyczących restrukturyzacji portfela kredytów mieszkaniowych (hipotecznych) w walutach obcych. Proponowane rozwiązania nadzorcze, mające na celu sprzyjanie podejmowaniu przez banki oraz kredytobiorców decyzji o restrukturyzacji, obejmują między innymi: podwyższenie wagi ryzyka dla walutowych ekspozycji hipotecznych, podwyższenie minimalnej wartości parametru LGD dla ekspozycji zabezpieczonych hipoteką na nieruchomości mieszkalnej, aktualizację Metodyki Badania i Oceny Nadzorczej (BION) o zasady pozwalające przypisać odpowiedni poziom narzutu kapitałowego kolejnym czynnikom ryzyka związanym z walutowymi kredytami mieszkaniowymi (ryzyko operacyjne, ryzyko rynkowe i ryzyko zbiorowego niewykonania zobowiązania przez kredytobiorców) oraz uzupełnienie obecnie stosowanych w ramach filara 2 dodatkowych buforów kapitałowych o te czynniki ryzyka. W czerwcu 2017 KSF podsumował stan przygotowań tych rekomendacji wskazując, że większość z nich powinna być wdrożona pod koniec bieżącego lub na początku 2018 roku. Na podstawie dostępnych informacji nie jest możliwa analiza łącznego wpływu tych rekomendacji, jednak wdrożenie części lub wszystkich rekomendacji może mieć wpływ na wyniki i współczynniki kapitałowe banków, w tym Banku Millennium, chociaż jest możliwe, że zachodzić będą pewne efekty równoważące.

10.8. Zobowiązania podporządkowane

Bank Millennium S.A. rozważa emisję obligacji podporządkowanych jeszcze w 2017 roku i w związku z tym zamierza przeanalizować poziom popytu na takie obligacje. Ewentualna emisja zostanie przeprowadzona po stwierdzeniu, że warunki rynkowe są dla Banku satysfakcjonujące.

10.9. Pozostałe informacje dodatkowe i wydarzenia po dacie bilansu

Na dzień 30.09.2017 r. Grupa nie posiada istotnych zobowiązań z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych, a w okresie objętym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniem Grupa nie dokonywała:

- istotnych odpisów aktualizujących wartość zapasów,
- istotnych transakcji nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych,
- korekty błędów poprzednich okresów,
- istotnych zmian sposobu ustalania wartości godziwej dla instrumentów finansowych wycenianych wg tej wartości,
- zmiany klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania,
- zmiany sposobu ustalania wartości szacunkowych, które wywierałyby istotny wpływ na bieżący okres śródroczny.

Pomiędzy datą, na którą sporządzono niniejszy raport a datą jego publikacji, nie wystąpiły inne zdarzenia mogące wpłynąć na przyszłe wyniki finansowe Grupy.

II. SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2017 R.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp i Zasady rachunkowości	64
2. Jednostkowe dane finansowe (Bank)	65
3. Informacje uzupełniające do jednostkowych danych finansowych	72
4. Zestawienie transakcji z podmiotami powiązanymi	75
5. Wartość godziwa	78
5.1. Instrumenty finansowe nie ujmowane w bilansie według wartości godziwej	78
5.2. Instrumenty finansowe ujmowane w bilansie według wartości godziwej	79
6. Informacje dodatkowe	80
6.1. Emisje, wykup lub spłaty instrumentów dłużnych lub kapitałowych	80
6.2. Zobowiązania pozabilansowe	80

1. WSTĘP I ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Niniejsze skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku Millennium S.A. zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” przyjętym do stosowania w Unii Europejskiej. Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe nie zawiera wszystkich informacji, które są prezentowane w pełnym sprawozdaniu finansowym, w związku z powyższym niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie z jednostkowym sprawozdaniem finansowym Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2016 r.

Przyjęte w niniejszym sprawozdaniu zasady rachunkowości są zgodne z zasadami stosowanymi przy opracowaniu sprawozdania finansowego Banku Millennium S.A. za rok zakończony dnia 31 grudnia 2016 roku, z uwzględnieniem szczególnych wymogów MSR 34.

W związku z nowelizacją ustawy o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (BFG) dokonaną w 2016 roku zmieniony został cykl naliczania i odprowadzania opłaty na fundusz restrukturyzacyjny Banków (dawniej opłata ostrożnościowa) z kwartalnego na roczny (cykl naliczania składek na fundusz gwarancyjny banków został utrzymany na poziomie kwartalnym). Dodatkowo zmieniona została metodologia naliczania obydwu składek, których ostateczną wysokość w roku 2017 wylicza i podaje do wiadomości poszczególnych banków BFG. W konsekwencji, zgodnie z wymogami KIMSF 21, koszty opłaty na fundusz restrukturyzacyjny Bank rozpoznał jednorazowo, w momencie powstania zobowiązania do zapłaty, to jest na dzień 1 stycznia 2017 r. (w następstwie otrzymania ostatecznej kwoty składki, w kwietniu 2017 ujęto niewielką korektę).

Poniższa tabela przedstawia koszty BFG rozpoznane w ciągu III kwartałów roku 2017 i w okresie porównawczym (dane w milionach złotych).

	III kwartały 2017	III kwartały 2016
Opłata na fundusz gwarancyjny	39,7	46,0
Opłata na fundusz restrukturyzacji (uprzednio ostrożnościowa)	46,4	21,7
Razem	86,1	67,7

Należy podkreślić, iż w roku 2017 z punktu widzenia podatkowego, obie składki nie stanowią kosztów uzyskania przychodu, podczas gdy w poprzednim roku składka na fundusz gwarancyjny była uznawana jako koszt uzyskania przychodu.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2009 r., nr 33, poz. 259, z późn. zm.) Bank jest zobowiązany do opublikowania danych finansowych za okres dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2017 r.

Skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało:

- sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Bank działalności gospodarczej w nie zmniejszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego,
- przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

Poza jednostkowymi danymi finansowymi w skróconym śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym dodatkowo zaprezentowano te informacje i dane, które są istotne dla właściwej oceny sytuacji majątkowej, finansowej i wyniku finansowego Banku, a które nie zostały zamieszczone w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres dziewięciu miesięcy zakończony 30 września 2017 roku. Pozostałe informacje i objaśnienia przedstawione w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres dziewięciu miesięcy zakończony 30 września 2017 roku zawierają wszystkie istotne informacje stanowiące jednocześnie dane objaśniające do sprawozdania Banku.

Niniejsze skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 27 października 2017 r.

Informacje na temat wdrożenia MSSF9 zostały zaprezentowane w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A.

2. JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE (BANK)

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

w tysiącach zł	1.01.2017 - 30.09.2017	1.07.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016
Przychody z tytułu odsetek	1 704 814	587 179	1 627 963	545 967
Koszty z tytułu odsetek	(526 513)	(173 152)	(588 624)	(187 564)
Wynik z tytułu odsetek	1 178 301	414 027	1 039 339	358 403
Przychody z tytułu prowizji	488 288	165 184	425 593	146 704
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(76 824)	(27 971)	(64 639)	(22 966)
Wynik z tytułu prowizji	411 464	137 213	360 954	123 738
Przychody z tytułu dywidend	74 447	123	46 070	113
Wynik z inwestycyjnych aktywów finansowych	9 219	5 038	305 014	2 545
Wynik z instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wynik z pozycji wymiany	146 626	47 098	126 763	42 123
Pozostałe przychody operacyjne	43 402	18 621	17 734	6 396
Przychody operacyjne	1 863 459	622 120	1 895 874	533 318
Koszty działania	(767 532)	(262 475)	(746 973)	(250 600)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(174 053)	(63 290)	(139 475)	(45 070)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(943)	(522)	(2 642)	(1 329)
Amortyzacja	(37 889)	(12 360)	(39 368)	(12 379)
Pozostałe koszty operacyjne	(82 481)	(18 316)	(109 455)	(17 642)
Koszty operacyjne	(1 062 898)	(356 963)	(1 037 913)	(327 020)
Wynik na działalności operacyjnej	800 561	265 157	857 961	206 298
Podatek bankowy	(140 056)	(46 376)	(127 942)	(47 406)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	660 505	218 781	730 019	158 892
Podatek dochodowy	(162 768)	(56 564)	(184 226)	(47 735)
Wynik finansowy po opodatkowaniu	497 737	162 217	545 793	111 157
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)	0,41	0,13	0,45	0,09

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

w tysiącach zł	1.01.2017 - 30.09.2017	1.07.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016	1.07.2016 - 30.09.2016
Wynik finansowy po opodatkowaniu	497 737	162 217	545 793	111 157
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty	186 703	82 483	(198 575)	(11 724)
Efekt wyceny papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	102 259	29 216	(19 785)	(18 783)
Efekt wyceny papierów kapitałowych z portfela "dostępne do sprzedaży"	4 359	2 755	(211 726)	1 349
Rachunkowość zabezpieczeń	80 085	50 512	32 936	5 710
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	0	0
Zyski (straty) aktuarialne	0	0	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	186 703	82 483	(198 575)	(11 724)
Podatek dochodowy dotyczący składników całkowitych dochodów, które zostaną przeklasyfikowane na zyski lub straty	(35 473)	(15 672)	37 729	2 228
Podatek dochodowy dotyczący składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	151 230	66 811	(160 846)	(9 496)
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	648 967	229 028	384 947	101 661

BILANS

AKTYWA

w tysiącach zł	30.09.2017	31.12.2016
Kasa, środki w banku centralnym	3 672 323	1 778 768
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	355 540	1 267 805
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	598 632	564 585
Instrumenty pochodne zabezpieczające	576 930	17 934
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	47 244 476	46 593 429
Inwestycyjne aktywa finansowe	16 471 879	17 118 811
- dostępne do sprzedaży	16 471 879	17 118 811
- utrzymywane do terminu zapadalności	0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	84 362	212 368
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu (kredyty i pożyczki)	305 451	90 520
Rzeczowe aktywa trwałe	161 895	159 742
Wartości niematerialne	52 229	53 195
Aktywa trwałe do zbycia	0	0
Należność z tytułu podatku dochodowego	0	5 370
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	194 288	190 641
Pozostałe aktywa	235 175	341 433
Aktywa razem	69 953 180	68 394 601

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

w tysiącach zł	30.09.2017	31.12.2016
ZOBOWIĄZANIA		
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	2 173 068	1 270 745
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu) oraz korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	397 288	339 018
Instrumenty pochodne zabezpieczające	317 135	1 149 654
Zobowiązania wobec klientów	56 808 218	55 988 198
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	172 345	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	878 883	1 113 223
Rezerwy	53 874	48 621
Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	0	0
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	21 028	9 964
Pozostałe zobowiązania	1 091 234	1 069 670
Zobowiązania podporządkowane	649 636	664 004
Zobowiązania razem	62 562 709	61 653 097
KAPITAŁ WŁASNY		
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	1 147 241	1 147 241
Kapitał z aktualizacji wyceny	(33 946)	(185 176)
Zyski zatrzymane	5 064 059	4 566 322
Kapitał własny razem	7 390 471	6 741 504
Zobowiązania i kapitał własny razem	69 953 180	68 394 601
Wartość księgową	7 390 471	6 741 504
Liczba akcji	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgową na jedną akcję (w zł)	6,09	5,56

ZESTAWIENIE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

01.01.2017 - 30.09.2017, w tysiącach zł	Razem kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
Kapitał własny na początek okresu	6 741 504	1 213 117	1 147 241	(185 176)	652 651	3 913 671
Całkowite dochody za III kwartały 2017 (netto)	648 967	0	0	151 230	497 737	0
wynik finansowy	497 737	0	0	0	497 737	0
wycena papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	82 830	0	0	82 830	0	0
wycena papierów kapitałowych z portfela "dostępne do sprzedaży"	3 531	0	0	3 531	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	64 869	0	0	64 869	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(652 651)	652 651
Kapitał własny na koniec okresu	7 390 471	1 213 117	1 147 241	(33 946)	497 737	4 566 322

01.01.2016 - 31.12.2016, w tysiącach zł	Razem kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
Kapitał własny na początek okresu	6 292 081	1 213 117	1 147 241	18 052	814 157	3 099 514
Całkowite dochody za rok 2016 (netto)	449 423	0	0	(203 228)	652 651	0
wynik finansowy	652 651	0	0	0	652 651	0
wycena papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(68 981)	0	0	(68 981)	0	0
wycena papierów kapitałowych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(171 292)	0	0	(171 292)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	35 866	0	0	35 866	0	0
zyski straty aktuarialne	1 179	0	0	1 179	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(814 157)	814 157
Kapitał własny na koniec okresu	6 741 504	1 213 117	1 147 241	(185 176)	652 651	3 913 671

01.01.2016 - 30.09.2016, w tysiącach zł	Razem kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
Kapitał własny na początek okresu	6 292 081	1 213 117	1 147 241	18 052	814 157	3 099 514
Całkowite dochody za III kwartały 2016 (netto)	384 947	0	0	(160 846)	545 793	0
wynik finansowy	545 793	0	0	0	545 793	0
wycena papierów dłużnych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(16 026)	0	0	(16 026)	0	0
wycena papierów kapitałowych z portfela "dostępne do sprzedaży"	(171 498)	0	0	(171 498)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	26 678	0	0	26 678	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(814 157)	814 157
Kapitał własny na koniec okresu	6 677 028	1 213 117	1 147 241	(142 794)	545 793	3 913 671

PRZEPLYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej

w tysiącach zł	1.01.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016
Zysk (strata) po opodatkowaniu	497 737	545 793
Korekty razem:	378 516	1 021 050
Zysk/ strata z akcji (udziałów) w podmiotach podporządkowanych	0	0
Amortyzacja	37 889	39 368
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	(53 351)	13 188
Przychody z tytułu dywidend	(74 447)	(46 070)
Rezerwy	5 253	7 274
Wynik na sprzedaży i likwidacji składników działalności inwestycyjnej	(17 076)	(306 862)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	(490 036)	143 537
Zmiana stanu lokat w innych bankach oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	889 831	1 007 800
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(650 912)	60 281
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu (kredyty i pożyczki)	(214 931)	(86 311)
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	(774 249)	(950 153)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	648 630	(93 755)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	820 020	1 500 436
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	172 345	0
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(34 336)	2 729
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	182 058	222 666
Podatek dochodowy zapłacony	(199 375)	(174 456)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	122 452	(319 593)
Pozostałe pozycje	8 751	971
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	876 253	1 566 843

B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej

w tysiącach zł	1.01.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016
Wpływy z działalności inwestycyjnej	218 494	50 016
Zbycie wartości niematerialnych i prawnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	14 047	3 946
Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	130 000	0
Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych	0	0
Pozostałe wpływy inwestycyjne	74 447	46 070
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(1 927 502)	(5 037 281)
Nabycie wartości niematerialnych i prawnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(45 266)	(23 643)
Nabycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	(2 000)	(372)
Zmiana stanu inwestycyjnych aktywów finansowych	(1 880 236)	(5 013 266)
Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(1 709 008)	(4 987 265)

C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

w tysiącach zł	1.01.2017 - 30.09.2017	1.01.2016 - 30.09.2016
Wpływy z działalności finansowej	671 858	220 636
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	342 136	220 520
Emisja dłużnych papierów wartościowych	329 722	116
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(587 931)	(133 939)
Spłata kredytów długoterminowych	(48 036)	(121 531)
Wykup dłużnych papierów wartościowych	(529 726)	0
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0
Umorzenie akcji	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(10 169)	(12 408)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	83 927	86 697

D. Zmiana stanu środków pieniężnych netto (A + B + C)	(748 828)	(3 333 725)
E. Środki pieniężne na początek okresu sprawozdawczego	5 381 982	6 851 154
F. Środki pieniężne na koniec okresu sprawozdawczego (D + E)	4 633 154	3 517 429

3. INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO JEDNOSTKOWYCH DANYCH FINANSOWYCH

Na dzień 30.09.2017 r. Bank nie posiada istotnych zobowiązań z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych, a w okresie objętym skróconym sprawozdaniem Bank nie dokonywał:

- istotnych odpisów aktualizujących wartość zapasów,
- istotnych transakcji nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych,
- korekty błędów poprzednich okresów,
- istotnych zmian sposobu ustalania wartości godziwej dla instrumentów finansowych wycenianych wg tej wartości,
- zmiany klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania,
- zmiany sposobu ustalania wartości szacunkowych, które wywierałyby istotny wpływ na bieżący okres śródroczny.

W działalności Banku nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

Pomiędzy datą, na którą sporządzono niniejszy raport a datą jego publikacji, nie wystąpiły inne zdarzenia mogące istotnie wpłynąć na przyszłe wyniki finansowe Banku.

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek

	01.01.2017 - 30.09.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Stan na początek okresu	1 235 790	1 325 089
Zmiana w wartości rezerw:	137 385	(89 299)
Odpisy dokonane w okresie	394 934	486 922
Wartości spisane w ciężar odpisów	(23 224)	(35 029)
Odwrócenie odpisów w okresie	(217 017)	(256 188)
Zmniejszenie odpisów w związku ze sprzedażą wierzytelności	(5 897)	(283 375)
Zmiana z tytułu różnic kursowych	(11 411)	5 540
Inne	0	(7 169)
Stan na koniec okresu	1 373 175	1 235 790

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości wybranych składników aktywów

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	inwestycje w jednostki podporządkowane	rzeczowe aktywa trwałe	wartości niematerialne	inne aktywa
Stan na 01.01.2017	7 142	7 600	9 787	0	7 105
- Utworzenie odpisów	0	0	658	0	3 326
- Odwrócenie odpisów	(662)	0	(1 412)	0	(2 383)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(353)
- Sprzedaż aktywów	(164)	0	0	0	0
- Inne zmiany	0	0	0	0	0
Stan na 30.09.2017	6 316	7 600	9 033	0	7 695

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	inwestycje w jednostki podporządkowane	rzeczowe aktywa trwałe	wartości niematerialne	inne aktywa
Stan na 01.01.2016	44	6 224	17 698	0	4 788
- Utworzenie odpisów	0	1 376	1 054	0	4 511
- Odwrócenie odpisów	(62)	0	(8 300)	0	(1 121)
- Wykorzystanie	(9)	0	0	0	(1 073)
- Sprzedaż aktywów	0	0	(665)	0	0
- Inne zmiany	7 169	0	0	0	0
Stan na 31.12.2016	7 142	7 600	9 787	0	7 105

Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych

	01.01.2017 - 30.09.2017	01.01.2016 - 30.09.2016
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(175 346)	(135 952)
- Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(394 934)	(388 402)
- Odwrócenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	217 017	216 504
- Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	341	11 795
- Wynik ze sprzedaży wierzytelności	2 230	24 151
Z tytułu odpisów dla inwestycyjnych papierów wartościowych	662	27
- Utworzenie odpisów dla inwestycyjnych papierów wartościowych	0	0
- Odwrócenie odpisów dla inwestycyjnych papierów wartościowych	662	27
Z tytułu odpisów dla inwestycji w jednostki podporządkowane	0	0
- Utworzenie odpisów dla inwestycji w jednostki podporządkowane	0	0
- Odwrócenie odpisów dla inwestycji w jednostki podporządkowane	0	0
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	631	(3 550)
- Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(13 176)	(7 910)
- Odwrócenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	13 807	4 360
Razem:	(174 053)	(139 475)

Utworzenie, zwiększenie, wykorzystanie i rozwiązanie rezerw

	01.01.2017 - 30.09.2017	01.01.2016 - 31.12.2016
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe		
Stan na początek okresu	24 633	14 239
Utworzenie rezerw	13 176	15 279
Rozwiązanie rezerw	(13 807)	(4 804)
Różnice kursowe	(63)	(81)
Stan na koniec okresu	23 939	24 633
Rezerwy na roszczenia sporne		
Stan na początek okresu	23 988	16 028
Utworzenie rezerw	18 195	37 073
Rozwiązanie rezerw	(169)	(5 579)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(12 079)	(25 973)
Inne / reklasyfikacja	0	2 439
Stan na koniec okresu	29 935	23 988
Razem:	53 874	48 621

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	30.09.2017		31.12.2016			
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczone podatki dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku		Rezerwa na odroczone podatki dochodowy
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	3 810	0	3 810	3 365	0	3 365
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	5 711	(30 385)	(24 674)	293 434	(320 892)	(27 458)
Niezrealizowane należności/ zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	11 806	(23 125)	(11 319)	20 583	(33 779)	(13 196)
Odsetki do zapłacenja/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	28 141	(33 022)	(4 881)	20 249	(38 863)	(18 614)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	0	(27 970)	(27 970)	0	(24 046)	(24 046)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	87 061	0	87 061	82 195	(1)	82 194
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	131 685	0	131 685	119 270	0	119 270
Świadczenia pracownicze	13 091	0	13 091	12 787	0	12 787
Rezerwy na koszty	18 921	0	18 921	10 802	0	10 802
Wycena aktywów inwestycyjnych oraz wyceny z rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione na kapitał z aktualizacji wyceny	19 181	(11 219)	7 962	43 436	0	43 436
Pozostałe	1 743	(1 141)	602	3 360	(1 259)	2 101
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	321 150	(126 862)	194 288	609 481	(418 840)	190 641

4. ZESTAWIENIE TRANSAKЦИИ Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami Grupy w okresie 1.01-30.09.2017 wynikały z bieżącej działalności. Poniżej przedstawione zostały najistotniejsze kwoty transakcji wewnątrzgrupowych zawartych z następującymi podmiotami:

- MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.,
- MILLENNIUM DOM MAKLERSKI S.A.,
- MILLENNIUM TFI S.A.,
- MB FINANCE AB,
- MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.,
- MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES,
- MILLENNIUM GOODIE Sp. z o.o.

oraz kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym).

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanymi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na warunkach istotnie odbiegających od warunków rynkowych.

Aktywa i pasywa z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) wg stanu na 30.09.2017

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
AKTYWA			
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	0	707	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 139 863	0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	83 356	0	0
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	260	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0
Pozostałe aktywa	89 083	0	0
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	0	157	112 808
Zobowiązania wobec klientów	281 792	0	0
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	896	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	0	0	0
Zobowiązania podporządkowane	649 636	0	0
Pozostałe zobowiązania	91 864	0	37
- w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	84 186	0	0

Aktywa i pasywa z tytułu transakcji z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2016

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
AKTYWA			
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	0	625	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 706 329	0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	223 130	0	0
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	133	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0
Pozostałe aktywa	138 531	0	0
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	0	913	123 466
Zobowiązania wobec klientów	229 544	0	0
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 132	0	0
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	3	109	0
Zobowiązania podporządkowane	664 004	0	0
Pozostałe zobowiązania	89 544	0	0
- w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	78 910	0	0

Przychody i koszty z tytułu transakcji z podmiotami powiązаныmi (tys. zł) za okres 1.01-30.09.2017

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
PRZYCHODY Z TYTUŁU:			
Odsetek	68 809	5	0
Prowizji	42 352	113	0
Instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej	130	0	0
Dywidend	72 001	0	0
Pozostałe operacyjne netto	3 306	0	0
KOSZTY Z TYTUŁU:			
Odsetek	10 729	4	(214)
Prowizji	17	0	0
Instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej	0	0	0
Pozostałe operacyjne netto	0	13	0
Działania	64 217	0	299

Przychody i koszty z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) za okres 1.01-30.09.2016

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
PRZYCHODY Z TYTUŁU:			
Odsetek	63 142	(10)	0
Prowizji	36 676	98	0
Instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej	54	0	0
Dywidend	44 182	0	0
Pozostałe operacyjne netto	2 203	0	0
KOSZTY Z TYTUŁU:			
Odsetek	11 944	612	(227)
Prowizji	58	0	0
Instrumentów finansowych wycenianych do wartości godziwej	0	2	0
Pozostałe operacyjne netto	0	39	0
Działania	70 188	0	1 172

Transakcje pozabilansowe z podmiotami powiązanymi (tys. zł) wg stanu na 30.09.2017

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Zobowiązania warunkowe	37 186	102 177	0
- udzielone	34 515	100 345	0
- otrzymane	2 671	1 832	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	50 361	0	0

Transakcje pozabilansowe z podmiotami powiązanymi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2016

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Zobowiązania warunkowe	39 062	102 183	0
- udzielone	36 622	100 345	0
- otrzymane	2 440	1 838	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	54 066	99 891	0

5. WARTOŚĆ GODZIWA

Metodologia stosowana w Banku do wyceny aktywów i zobowiązań według wartości godziwej została szczegółowo opisana w Rozdziale 8. Skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2017 r.

Poniższe tabele przedstawiają dane liczbowe dla Banku Millennium S.A.

5.1. Instrumenty finansowe nie ujmowane w bilansie według wartości godziwej

AKTYWA

30.09.2017	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	355 540	355 446
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (*)	47 244 476	45 362 973

ZOBOWIĄZANIA

30.09.2017	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Zobowiązania wobec banków	2 173 068	2 174 514
Zobowiązania wobec klientów	56 808 218	56 806 940
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	878 883	882 915
Zobowiązania podporządkowane	649 636	643 164

* Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nie notowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy Bank podnosi marże, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.

AKTYWA

31.12.2016	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	1 267 805	1 267 557
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	46 593 429	44 810 792

ZOBOWIĄZANIA

31.12.2016	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Zobowiązania wobec banków	1 270 745	1 271 762
Zobowiązania wobec klientów	55 988 198	55 988 718
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 113 223	1 117 989
Zobowiązania podporządkowane	664 004	657 787

5.2. Instrumenty finansowe ujmowane w bilansie według wartości godziwej

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł, stan na 30.09.2017

	Kwotowania aktywnego rynku	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
AKTYWA			
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)			
- instrumenty pochodne		134 766	46 802
- papiery dłużne	408 401		
Instrumenty pochodne zabezpieczające		576 930	
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży			
- papiery dłużne	15 676 771	691 970	55 299
- akcje, udziały i inne instrumenty finansowe			28 804
PASYWA			
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)			
- instrumenty pochodne oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	211 209	130 680	47 026
Instrumenty pochodne zabezpieczające		317 135	

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2016

	Kwotowania aktywnego rynku	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku
AKTYWA			
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)			
- instrumenty pochodne		210 597	27 633
- papiery dłużne	314 466		
Instrumenty pochodne zabezpieczające		17 934	
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży			
- papiery dłużne	14 352 812	2 669 700	53 689
- akcje i udziały			24 445
PASYWA			
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)			
- instrumenty pochodne oraz zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	106 853	193 720	27 550
Instrumenty pochodne zabezpieczające		1 149 653	

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku w III kwartałach 2017 przedstawia poniższa tabela (w tys. zł):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Opcje walutowe	Obligacje komunalne	Akcje i udziały
Stan na 1 stycznia 2017	26 199	(26 116)	0	53 688	24 445
Rozliczenie/sprzedaż/zakup	8 416	(8 585)	0	1 600	0
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	0	0	4 359
Zmiana wyceny ujęta w Rachunku zysków i strat (w tym: naliczenie odsetek)	9 828	(9 966)	0	11	0
Stan na 30 września 2017	44 443	(44 667)	0	55 299	28 804

6. INFORMACJE DODATKOWE

6.1. Emisje, wykup lub spłaty instrumentów dłużnych lub kapitałowych

W trakcie 9 miesięcy zakończonych 30 września 2017 roku zobowiązania Banku z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych uległy zmniejszeniu o ok. 234,3 mln PLN. Zmiana spowodowana jest głównie tym, iż Bank w analizowanym okresie dokonał: wykupu (zgodnego z kontraktowym terminem zapadalności) obligacji BKMO serii C i S, o łącznej wartości nominalnej 530 mln PLN; emisji obligacji BKMO serii T i U o łącznej wartości nominalnej 330 mln PLN; oraz zmianą stanu bankowych papierów wartościowych (BPW). Bank utrzymywał w ciągu tego okresu praktycznie niezmienny poziom pozostałych obligacji (serii N) wyemitowanych w czerwcu 2015 roku.

6.2. Zobowiązania pozabilansowe

Na dzień 30 września 2017 i 31 grudnia 2016 struktura zobowiązań pozabilansowych przedstawiała się następująco:

w tysiącach zł	30.09.2017	31.12.2016
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	8 642 746	8 241 371
Zobowiązania udzielone:	8 598 851	8 134 323
- finansowe	7 451 592	7 014 153
- gwarancyjne	1 147 259	1 120 170
Zobowiązania otrzymane:	43 896	107 048
- finansowe	1 207	0
- gwarancyjne	42 689	107 048